

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

16. december 2020 *

Indhold

Retsforskrifter	12
Protokol nr. 14	12
ESM-traktaten	12
Det Europæiske Råds resolution af 13. december 1997	14
Afgørelse 2013/236	14
Eurogruppens erklæring af 25. marts 2013	14
Cypriotisk ret	15
Tvistens baggrund	16
Sagen for Retten og de appellerede domme	18
Retsforhandlingerne og parternes påstande for Domstolen	19
Sagerne C-597/18 P og C-598/18 P	19
Sagerne C-603/18 P og C-604/18 P	19
Anmodningen om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del	20
Rådets appeller i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P	21
Parternes argumenter	21
Domstolens bemærkninger	23
Rådets kontraappeller i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P	26
Parternes argumenter	26

* Processprog: engelsk.

Domstolens bemærkninger	27
Appellerne i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P	28
Det første anbringende	29
Parternes argumenter	29
Domstolens bemærkninger	29
Det andet til det fjerde anbringende	29
Parternes argumenter	29
Domstolens bemærkninger	30
Det femte anbringende	31
Parternes argumenter	31
Domstolens bemærkninger	32
Det sjette anbringende	32
Parternes argumenter	32
Domstolens bemærkninger	34
Det syvende anbringende	36
Parternes argumenter	36
Domstolens bemærkninger	37
Det ottende anbringende	38
Parternes argumenter	38
Domstolens bemærkninger	39
Søgsmålene for Retten	41
Sagsomkostninger	42

»Appel – økonomisk og monetær politik – program til støtte for Republikken Cyperns stabilitet – omlægning af den cypriotiske gæld – afgørelse truffet af Styrelsesrådet for Den Europæiske Centralbank (ECB) om nødlidviditetsstøtte efter en anmodning fra Republikken Cyperns Centralbank – Eurogruppens erklæringer af 25. marts, 12. april, 13. maj og 13. september 2013 – afgørelse 2013/236/EU – aftalememorandum om specifikke økonomisk-politiske betingelser, der blev indgået mellem Republikken Cypern og den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM) – ejendomsret – princippet om beskyttelse af den berettigede forventning – ligebehandling – Den Europæiske Unions ansvar uden for kontraktforhold«

I de forenede sager C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P og C-604/18 P,

angående fire appeller i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 21. september 2018 (sagerne C-597/18 P og C-598/18 P) og den 24. september 2018 (sagerne C-603/18 P og C-604/18 P),

Rådet for Den Europæiske Union ved A. de Gregorio Merino, I. Gurov og E. Chatziioakeimidou, som befuldmægtigede,

appellant (sag C-597/18 P)

støttet af:

Republikken Finland ved S. Hartikainen og J. Heliskoski, som befuldmægtigede,

intervenient i appelsagen (sag C-597/18 P),

de øvrige parter i appelsagen:

D^r. K. Chrysostomides & Co. LLC, Nicosia (Cypern),

Agroton plc, Nicosia,

Joanna Andreou, Kato Pyrgos (Cypern),

Kyriaki Andreou, Kato Pyrgos,

Bundeena Holding plc, Nicosia,

Henrietta Jindra Burton, London (Det Forenede Kongerige),

C & O Service & Investment Ltd, Nicosia,

C.G. Christofides Industrial Ltd, Nicosia,

Phidias Christodoulou, Nicosia,

Georgia Phanou-Christodoulou, Nicosia,

Christakis Christofides, repræsenteret ved sin bobestyrer,

Theano Chrysafi, Nicosia,

Andreas Chrysafis, Nicosia,

Dionysios Chrysostomides, Nicosia,

Eleni K. Chrysostomides, Nicosia,

Eleni D. Chrysostomides, Nicosia,

D & C Construction and Development Ltd, Nicosia,

Chrystalla Dekatris, Nicosia,

Constantinos Dekatris, Nicosia,
D^r. K. Chrysostomides and Co., Nicosia,
Emily Dragoumi, Nicosia,
Parthenopi Dragoumi, Nicosia,
James Droushiotis, Nicosia,
Eastvale Finance Ltd, Nicosia,
Nicos Eliades, Nicosia,
Tereza Eliades, Nicosia,
Goodway Alliance Ltd, Nicosia,
Christos Hadjimarkos, Johannesburg (Sydafrika),
Johnson Cyprus Employees Provident Fund, Nicosia,
Kalia Georgiou LLC, Limassol (Cypern),
Komposit Ltd, Tortola (De Britiske Jomfruøer),
Platon M. Kyriakides, Nicosia,
L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Nicosia,
Lois Builders Ltd, Nicosia,
Athena Mavronicola-Droushiotis, Nicosia,
Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Nicosia,
Neita International Inc., Mahé (Seychellerne),
Sophia Nicolatos, Limassol,
Paris & Barcelona Ltd, Tortola,
Louiza Patsiou, Larnaca (Cypern),
Probus Mare Marine Ltd, Nicosia,
Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, Nicosia,
R.A. M. Oil Cyprus Ltd, Nicosia,
Steelway Alliance Ltd, Hongkong (Kina),
Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, Nicosia,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Limassol,

The Prnses Ltd, Nicosia,

Christos Tsimon, Nicosia,

Nafsika Tsimon, Nicosia,

Unienergy Holdings Ltd, Nicosia,

Julia Justine Jane Woods, Paphos (Cypern),

ved barrister P. Tridimas,

sagsøgere i første instans (sag C-597/18 P),

Den Europæiske Union repræsenteret ved Europa-Kommissionen

Europa-Kommissionen ved L. Flynn, J.-P. Keppenne og T. Maxian Rusche, som befuldmægtigede,

Den Europæiske Centralbank først ved M.O. Szablewska og K. Laurinavičius, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt H.-G. Kamann, derefter ved K. Laurinavičius, G. Várhelyi og O. Heinz, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt H.-G. Kamann,

Eurogruppen, repræsenteret ved Rådet for Den Europæiske Union,

sagsøgte i første instans (sag C-597/18 P),

Rådet for Den Europæiske Union ved A. de Gregorio Merino, I. Gurov og E. Chatziioakeimidou, som befuldmægtigede,

appellant (sag C-598/18 P)

støttet af:

Republikken Finland, ved S. Hartikainen og J. Heliskoski, som befuldmægtigede,

intervenient i appelsagen (sag C-598/18 P),

de øvrige parter i appelsagen:

Eleni Pavlikka Bourdouvali, Meneou (Cypern),

Georgios Bourdouvalis, Meneou,

Nikolina Bourdouvali, Meneou,

Coal Energy Trading Ltd, Road Town (De Britiske Jomfruøer),

Christos Christofi, Larnaca,

Elisavet Christofi, Larnaca,

Athanasia Chrysostomou, Paphos,

Sofoklis Chrysostomou, Paphos,
Clearlining Ltd, Road Town,
Alan Dimant, Herzelia (Israel),
Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, Nicosia,
Dtek Holdings Ltd, Nicosia,
Dtek Trading Ltd, Nicosia,
Elma Holdings pcl, Nicosia,
Elma Properties & Investments pcl, Nicosia,
Agrippinoulla Fragkoudi, Nicosia,
Dimitrios Fragkoudis, Nicosia,
Frontal Investments Ltd, Limassol,
Costas Gavrielides, Mammari (Cypern),
Eleni Harou, Nea Penteli (Grækenland),
Theodora Hasapopoullou, Nicosia,
Gladys Iasonos, Larnaca,
Georgios Iasonos, Larnaca,
Jupiter Portfolio Investments pcl, Nicosia,
George Karkousi, Canterbury (Australien),
Lend & Seaserve Ltd, Road Town,
Liberty Life Insurance pcl, Nicosia,
Michail P. Michailidis Ltd, Nicosia,
Michalakis Michaelides, Nicosia,
Rena Michael Michaelidou, Nicosia,
Akis Micromatis, Nicosia,
Erginos Micromatis, Nicosia,
Harinos Micromatis, Nicosia,
Alvinos Micromatis, Nicosia,

Plotinos Micromatis, Nicosia,

Nertera Investments Ltd, Nicosia,

Andros Nicolaides, Nicosia,

Melina Nicolaides, Nicosia,

Ero Nicolaidou, Nicosia,

Aris Panagiotopoulos, Nea Penteli,

Nikolitsa Panagiotopoulou, Nea Penteli,

Lambros Panayiotides, Nicosia,

Ersi Papaefthymiou, Larnaca,

Kostas Papaefthymiou, Larnaca,

Restful Time Co., Wilmington (De Forenede Stater),

Alexandros Rodopoulos, Athen (Grækenland),

Seatec Marine Services Ltd, Limassol,

Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, Paphos,

Marinos C. Soteriou, Nicosia,

Sparotin Ltd, Nicosia,

Miranda Tanou, Nicosia,

Myria Tanou, Nicosia,

ved barrister P. Tridimas, og dikigoros K. Chrysostomides,

sagsøgere i første instans (sag C-598/18 P),

Den Europæiske Union repræsenteret ved Europa-Kommissionen,

Europa-Kommissionen ved L. Flynn, J.-P. Keppenne og T. Maxian Rusche, som befuldmægtigede,

Den Europæiske Centralbank (ECB), ved M.O. Szablewska og K. Laurinavičius, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt H.-G. Kamann,

Eurogruppen, repræsenteret ved Rådet for Den Europæiske Union,

sagsøgte i første instans (sag C-598/18 P),

D^r. K. Chrysostomides & Co. LLC, Nicosia,

Agroton plc, Nicosia,

Joanna Andreou, Kato Pyrgos,
Kyriaki Andreou, Kato Pyrgos,
Henrietta Jindra Burton, London,
C & O Service & Investment Ltd, Nicosia,
C. G. Christofides Industrial Ltd, Nicosia,
Christakis Christofides, repræsenteret ved sin bobestyrer,
Theano Chrysafi, Nicosia,
Andreas Chrysafis, Nicosia,
Dionysios Chrysostomides, Nicosia,
Eleni K. Chrysostomides, Nicosia,
Eleni D. Chrysostomides, Nicosia,
D & C Construction and Development Ltd, Nicosia,
Chrystalla Dekatris, Nicosia,
Constantinos Dekatris, Nicosia,
D^r. K. Chrysostomides and Co., Nicosia,
Emily Dragoumi, Nicosia,
Parthenopi Dragoumi, Nicosia,
Eastvale Finance Ltd, Nicosia,
Nicos Eliades, Nicosia,
Tereza Eliades, Nicosia,
Goodway Alliance Ltd, Hong Kong,
Christos Hadjimarkos, Johannesburg,
Johnson Cyprus Employees Provident Fund, Nicosia,
L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Nicosia,
Lois Builders Ltd, Nicosia,
Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Nicosia,
Neita International, Inc., Mahé,

Paris & Barcelona Ltd, Tortola,
Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, Nicosia,
R.A. M. Oil Cyprus Ltd, Nicosia,
Steelway Alliance Ltd, Hong Kong,
Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, Nicosia,
The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Limassol,
Christos Tsimon, Nicosia,
Nafsika Tsimon, Nicosia,
Julia Justine Jane Woods, Paphos,
ved barrister P. Tridimas, (C-603/18 P),
og
Eleni Pavlikka Bourdouvali, Meneou,
Georgios Bourdouvalis, Meneou,
Nikolina Bourdouvali, Meneou,
Christos Christofi, Larnaca,
Elisavet Christofi, Larnaca,
Clearlining Ltd, Road Town,
Dtek Holding Ltd, Nicosia,
Dtek Trading Ltd, Nicosia,
Agrippinoulla Fragkoudi, Nicosia,
Dimitrios Fragkoudis, Nicosia,
Frontal Investments Ltd, Limassol,
Costas Gavrielides, Mammari,
Eleni Harou, Nea Penteli,
Theodora Hasapopoullou, Nicosia,
Gladys Iasonos, Larnaca,
Georgios Iasonos, Larnaca,

George Karkousi, Canterbury,

Lend & Seaserve Ltd, Road Town,

Michail P. Michailidis Ltd, Nicosia,

Michalakis Michaelides, Nicosia,

Rena Michael Michaelidou, Nicosia,

Andros Nicolaidis, Nicosia,

Melina Nicolaidis, Nicosia,

Ero Nicolaidou, Nicosia,

Aris Panagiotopoulos, Nea Penteli,

Nikolitsa Panagiotopoulou, Nea Penteli,

Alexandros Rodopoulos, Athen,

Seatec Marine Services Ltd, Limassol,

Marinos C. Soteriou, Nicosia,

ved barrister P. Tridimas og dikigoros K. Chrysostomides (sag C-604/18 P),

appellanter,

de øvrige parter i appelsagen:

Den Europæiske Union repræsenteret ved Europa-Kommissionen,

Rådet for Den Europæiske Union ved E. Chatziioakeimidou, A. de Gregorio Merino og I. Gurov, som befuldmægtigede,

Europa-Kommissionen ved L. Flynn, J.-P. Keppenne og T. Maxian Rusche, som befuldmægtigede,

Den Europæiske Centralbank (ECB) ved M.O. Szablewska og K. Laurinavičius, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt H.-G. Kamann,

Eurogruppen repræsenteret ved Rådet for Den Europæiske Union,

sagsøgte i første instans (sagerne C-603/18 P og C-604/18 P),

Republikken Finland ved S. Hartikainen og J. Heliskoski, som befuldmægtigede,

intervenient i appelsagen til støtte for Rådet for Den Europæiske Union (sagerne C-603/18 P og C-604/18 P),

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, R. Silva de Lapuerta, afdelingsformændene A. Arabadjiev (refererende dommer), A. Prechal, M. Vilaras, M. Ilešič, L. Bay Larsen og A. Kumin, samt dommerne E. Juhász, S. Rodin, F. Biltgen, I. Jarukaitis og N. Jääskinen,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitssekretær: fuldmægtig M. Longar,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. februar 2020,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 28. maj 2020,

afsagt følgende

Dom

- 1 I appelskrifterne i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P har Rådet for Den Europæiske Union nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom af 13. juli 2018, K. Chrysostomides & Co. m.fl. mod Rådet m.fl. (T-680/13, herefter »den første appellerede dom«, EU:T:2018:486), og af 13. juli 2018, Bourdouvali m.fl. mod Rådet m.fl. (T-786/14, herefter »den anden appellerede dom«, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:487) (herefter under ét »de appellerede domme«), for så vidt som disse domme forkastede de af Rådet fremsatte formalitetsindsigelser angående sagsøgerne i første instans' søgsmål i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P, som var rettet mod Eurogruppen.
- 2 Med deres appelskrifter har, D^f. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna og Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. og Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, D^f. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R.A.M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon og Julia Justine Jane Woods, sagsøgere i sag C-603/18 P, og Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd og Marinos C. Soteriou, sagsøgere i sag C-604/18 P (herefter under ét »appellanterne«), nedlagt påstand om ophævelse af henholdsvis den første appellerede dom og den anden appellerede dom.
- 3 Med sine kontraappeller i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P har Rådet nedlagt påstand om ophævelse af de dele af de appellerede domme, hvori Retten forkastede dets formalitetsindsigelser, for så vidt som de vedrører appellanternes søgsmål til prøvelse af artikel 2, stk. 6, litra b), i Rådets afgørelse 2013/236/EU af 25. april 2013 rettet til Cypern om specifikke foranstaltninger til genoprettelse af finansiel stabilitet og bæredygtig vækst (EUT 2013, L 141, s. 32).

Retsforskrifter

Protokol nr. 14

- 4 Artikel 1 i protokol (nr. 14) om Eurogruppen, der er knyttet som bilag til EU-traktaten og EUF-traktaten (herefter »protokol nr. 14«), har følgende ordlyd:

»Ministrene fra de medlemsstater, der har euroen som valuta, mødes uformelt. Disse møder finder sted efter behov for at drøfte spørgsmål i tilknytning til det specifikke ansvar, som de deler for så vidt angår den fælles valuta. Kommissionen deltager i møderne. Den Europæiske Centralbank opfordres til at deltage i disse møder, som forberedes af repræsentanterne for finansministrene fra de medlemsstater, der har euroen som valuta, og for Kommissionen.«

- 5 Protokollens artikel 2 bestemmer:

»Ministrene fra de medlemsstater, der har euroen som valuta, vælger med et flertal af disse medlemsstater en formand for to et halvt år.«

ESM-traktaten

- 6 Den 2. februar 2012 blev der i Bruxelles indgået en traktat om etablering af den europæiske stabilitetsmekanisme mellem Kongeriget Belgien, Forbundsrepublikken Tyskland, Republikken Estland, Irland, Den Helleniske Republik, Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Italienske Republik, Republikken Cypern, Storhertugdømmet Luxembourg, Republikken Malta, Kongeriget Nederlandene, Republikken Østrig, Den Portugisiske Republik, Republikken Slovenien, Den Slovakiske Republik og Republikken Finland (herefter »ESM-traktaten«). Denne traktat trådte i kraft den 27. september 2012.

- 7 Første betragtning til ESM-traktaten har følgende ordlyd:

»The European Council agreed on 17 December 2010 on the need for euro area Member States to establish a permanent stability mechanism. This European Stability Mechanism (»ESM«) will assume the tasks currently fulfilled by the European Financial Stability Facility (»EFSF«) and the European Financial Stabilisation Mechanism (»EFSM«) in providing, where needed, financial assistance to euro area Member States.«

- 8 I henhold til traktatens artikel 1 og 2 og dens artikel 32, stk. 2, opretter de kontraherende parter, dvs. de medlemsstater, der har euroen som valuta (herefter »eurolandene«), sammen en international finansiel institution, ESM.

- 9 Nævnte traktat bestemmer i artikel 3:

»The purpose of the ESM shall be to mobilise funding and provide stability support under strict conditionality, appropriate to the financial assistance instrument chosen, to the benefit of ESM Members which are experiencing, or are threatened by, severe financing problems, if indispensable to safeguard the financial stability of the euro area as a whole and of its Member States. For this purpose, the ESM shall be entitled to raise funds by issuing financial instruments or by entering into financial or other agreements or arrangements with ESM Members, financial institutions or other third parties.«

10 Samme traktats artikel 4, stk. 1, fastsætter:

»The ESM shall have a Board of Governors and a Board of Directors, as well as a Managing Director and other dedicated staff as may be considered necessary.«

11 ESM-traktatens artikel 5, stk. 3, bestemmer, at »[t]he Member of the Commission in charge of economic and monetary affairs and the President of the ECB, as well as the President of the Euro Group (if he or she is not the Chairperson or a Governor) participate in the meetings of the Board of Governors [of the ESM] as observers.«

12 Traktatens artikel 12 definerer de principper, som gælder for stabilitetsstøtte, og bestemmer følgende i stk. 1:

»If indispensable to safeguard the financial stability of the euro area as a whole and of its Member States, the ESM may provide stability support to an ESM Member subject to strict conditionality, appropriate to the financial assistance instrument chosen. Such conditionality may range from a macro-economic adjustment programme to continuous respect of pre-established eligibility conditions.«

13 Proceduren for tildeling af stabilitetsstøtte til et medlem af ESM er beskrevet i ESM-traktatens artikel 13 som følger:

»1. An ESM Member may address a request for stability support to the Chairperson of the Board of Governors. Such a request shall indicate the financial assistance instrument(s) to be considered. [...]

2. On the basis of the request of the ESM Member and the assessment referred to in paragraph 1, the Board of Governors may decide to grant, in principle, stability support to the ESM Member concerned in the form of a financial assistance facility.

3. If a decision pursuant to paragraph 2 is adopted, the Board of Governors shall entrust the [Commission] – in liaison with the ECB and, wherever possible, together with [The International Monetary Fund (IMF)] – with the task of negotiating, with the ESM Member concerned, a memorandum of understanding (an »MoU«) detailing the conditionality attached to the financial assistance facility. The content of the MoU shall reflect the severity of the weaknesses to be addressed and the financial assistance instrument chosen. In parallel, the Managing Director of the ESM shall prepare a proposal for a financial assistance facility agreement, including the financial terms and conditions and the choice of instruments, to be adopted by the Board of Governors.

The MoU shall be fully consistent with the measures of economic policy coordination provided for in the [FEU Treaty], in particular with any act of European Union law, including any opinion, warning, recommendation or decision addressed to the ESM Member concerned.

4. The [Commission] shall sign the MoU on behalf of the ESM, subject to prior compliance with the conditions set out in paragraph 3 and approval by the Board of Governors.

5. The Board of Directors shall approve the financial assistance facility agreement detailing the financial aspects of the stability support to be granted and, where applicable, the disbursement of the first tranche of the assistance.

[...]

7. The [Commission] – in liaison with the ECB and, wherever possible, together with the IMF – shall be entrusted with monitoring compliance with the conditionality attached to the financial assistance facility.«

Det Europæiske Råds resolution af 13. december 1997

- 14 Det Europæiske Råds resolution af 13. december 1997 om samordningen af den økonomiske politik i ØMU'ens tredje fase og om EF-traktatens artikel 109 og 109 B (EFT 1998, C 35, s. 1, herefter »Det Europæiske Råds resolution af 13. december 1997«) bestemmer bl.a. i punkt 6:

»Ministrene fra [eurolandene] kan mødes uformelt for at drøfte spørgsmål vedrørende det specifikke ansvar, som de har for den fælles valuta. Kommissionen og eventuelt [ECB] vil blive indbudt til at deltage i møderne.«

Afgørelse 2013/236

- 15 Artikel 2, stk. 6, litra b), i direktiv 2013/236 er affattet således:

»For at genskabe en sund finansiel sektor viderefører [Republikken Cyperns] en gennemgribende reform og omstrukturering af banksektoren og styrker levedygtige banker ved at genoprette deres kapital, tackle deres likviditetssituation og styrke banktilsynet. Programmet lægger op til følgende foranstaltninger og resultater:

[...]

- b) etablering af en uafhængig værdiansættelse af aktiverne i [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD] og [Cyprus Popular Bank Public Co. LTD] og hurtigt integrering af [Cyprus Popular Bank Public Co.'s] operationer i [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia]. Værdiansættelsen afsluttes hurtigt for at muliggøre fuldførelsen af indskud-for-aktie-byttet i [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia]

[...]«

Eurogruppens erklæring af 25. marts 2013

- 16 Ved erklæring af 25. marts 2013 oplyste Eurogruppen, at den var nået frem til en aftale med de cypriotiske myndigheder om de væsentligste elementer i et fremtidigt makroøkonomisk tilpasningsprogram, som alle eurolandene samt Kommissionen, ECB og IMF støttede (herefter »Eurogruppens erklæring af 25. marts 2013«).

- 17 I denne erklæring er der bl.a. anført følgende:

»Eurogruppen hilser de omstruktureringsplaner inden for finanssektoren, der er anført i bilaget, velkommen. Disse foranstaltninger vil danne grundlag for at genoprette finanssektorens levedygtighed. De sikrer bl.a. alle indskud på under 100 000 EUR i overensstemmelse med Unionens principper.

Programmet vil indeholde en målbevidst tilgang, som skal rette op på ubalancerne i finanssektoren. Der vil ske en passende nedskæring af finanssektoren [...]

Eurogruppen tilskynder til øjeblikkelig gennemførelse af aftalen mellem [Republikken Cypern] og [Den Helleniske Republik] vedrørende cypriotiske bankers græske filialer, som sikrer stabiliteten i både det græske og det cypriotiske banksystem.«

18 Bilaget til den nævnte erklæring er affattet således:

»Efter en fremlægning af [Republikken Cyperns] myndigheders politiske projekter, som Eurogruppen i vidt omfang har hilst velkommen, nåede man til enighed om følgende:

1. [Cyprus Popular Bank Public Co.] afvikles straks – med et fuldstændigt bidrag fra aktionærerne, obligationsindehaverne og indskyderne af usikrede indskud – ifølge en resolution fra Cyperns nationalbank og ved hjælp af den ramme for afvikling af banker, der for nylig er vedtaget.
2. [Cyprus Popular Bank Public Co.] opdeles i et porteføljeadministrationselskab og en saneret bank. Porteføljeadministrationselskabet vil gradvist forsvinde.
3. Den sanerede bank integreres i [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] ved hjælp af rammen for bankafvikling og efter høring af bestyrelserne for [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] og [Cyprus Popular Bank Public Co.]. Den yder [en nødløbsstøtte] på 9 mia. EUR. Kun [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireias] usikrede indskud forbliver indefrosne, indtil rekapitaliseringen er blevet gennemført, og kan efterfølgende underlægges passende betingelser.
4. Styrelsesrådet for ECB stiller likviditet til rådighed for [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] i overensstemmelse med gældende regler.
5. [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] rekapitaliseres via en konvertering af usikrede indskud til egenkapital med et fuldstændigt bidrag fra aktionærerne og obligationsindehaverne.
6. Konverteringen gennemføres for at sikre en kapitalprocent på 9% ved programmets slutning.
7. Alle indehavere af sikrede indskud i alle banker vil være omfattet af en fuldstændig beskyttelse i overensstemmelse med den relevante [EU-]lovgivning.
8. Programmets budget (op til 10 mia. EUR) vil ikke blive brugt til at rekapitalisere [Cyprus Popular Bank Public Co.] eller [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia].«

Cypriotisk ret

- 19 I henhold til punkt 3(1) og punkt 5(1) i O peri exiyiansis pistotikon kai allon idrimaton nomos (N. 17(I)/2013) (lov om sanering af kreditinstitutter og andre institutter (nr. 17(I)/2013)) af 22. marts 2013 (EE, bilag I (I), nr. 4379, 22.3.2013, s. 117, herefter »lov af 22. marts 2013«) blev Kentriki Trapeza tis Kyprou (Cyperns nationalbank, herefter »CBC«) pålagt i samarbejde med finansministeriet (Cypern) at sanere de i denne lov nævnte kreditinstitutter. Med henblik herpå bestemmer punkt 12(1) i lov af 22. marts 2013 dels, at Cyperns nationalbank ved et dekret kan omstrukturere gæld og forpligtelser i et institut under afvikling, herunder via nedbringelse, ændring, gældsomlægning eller nyordning af den nominelle kapital eller af saldoen af eksisterende eller fremtidige fordringer af enhver art på dette institut eller via en konvertering af gældsbeviser til egenkapital. Dels bestemmes det i dette punkt, at »garanterede indskud« som omhandlet i punkt 2, femte afsnit, i lov af 22. marts 2013 er udelukket fra disse foranstaltninger. Det er uomtvistet parterne imellem, at der er tale om indskud på under 100 000 EUR.
- 20 Kanonistiki Dioikitiki Praxi 96/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (dekret nr. 96/2013 om frasalg af visse af Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD's aktiviteter i Grækenland), af 26. marts 2013 (EE, bilag III (I), nr. 4640, 26.3.2013, s. 745, herefter »dekret nr. 96«), og Kanonistiki Dioikitiki Praxi 97/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd (dekret nr. 97/2013 om frasalg af visse af Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd's aktiviteter i Grækenland), af 26. marts 2013 (EE, bilag III (I), nr. 4640, 26.3.2013,

s. 749, herefter »dekret nr. 97«), omhandler salget af henholdsvis Trapeza Kyprou Dimosia Etaireias (herefter »BoC«) og Cyprus Popular Bank Public Co.'s (herefter »Laïki«) filialer i Grækenland (herefter under ét »de græske filialer«).

- 21 Kanonistiki Dioikitiki Praxi 103/2013, peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (dekret nr. 103/2013 om sanering af Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD ved hjælp af egne midler) af 29. marts 2013 (EE, bilag III (I), nr. 4645, 29.3.2013, s. 769, herefter »dekret nr. 103«) omhandler en rekapitalisering af BoC, som navnlig betales af dens indskydere af ikke-garanterede indskud, dens aktionærer og dens kreditorer, der sidder inde med obligationer, således at den kan fortsætte med at yde banktjenester. De ikke-garanterede indskud er således blevet konverteret til aktier i BoC (37,5% af hvert ikke-garanteret indskud), til værdipapirer, som af BoC kan konverteres til aktier eller til indskud (22,5% af hvert ikke-garanteret indskud), og til værdipapirer, som Cyperns nationalbank kan konvertere til indskud (40% af hvert ikke-garanteret indskud). Punkt 6, stk. 5, i dekret nr. 103 præciserer, at afviklingsmyndigheden – hvis de usikrede indskyderes bidrag overstiger, hvad der er nødvendigt for at genskabe BoC's egenkapital – fastlægger det beløb, der svarer til den overskydende kapital, og behandler det, som om konverteringen aldrig havde fundet sted.
- 22 Den 30. juli 2013 blev der foretaget visse ændringer af dekret nr. 103, hvilket for det første indebar, at 10% af de usikrede indskud, som tidligere var blevet konverteret til værdipapirer, der kunne konverteres til aktier eller til indskud, blev konverteret til aktier i BoC. For det andet blev den pålydende værdi af 1 EUR for hver ordinær aktie i BoC nedsat til 1 cent. Herefter blev 100 ordinære aktier med en pålydende værdi på hver 1 cent sammenlagt til én ordinær aktie med en pålydende værdi på 1 EUR. Hvis antallet af ordinære aktier med en pålydende værdi på 1 cent var mindre end 100, og aktierne derfor ikke kunne sammenlægges til én ny ordinær aktie med en pålydende værdi af 1 EUR, blev de annulleret.
- 23 Kanonistiki Dioikitiki Praxi 104/2013, peri tis polisis orismenon ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd (dekret nr. 104/2013 om frasalg af visse af Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd's aktiviteter) af 29. marts 2013 (EE, bilag III (I), nr. 4645, 29.3.2013, s. 781, herefter »dekret nr. 104«) bestemmer i punkt 2, sammenholdt med punkt 5, at visse aktiver og passiver i Laïki skulle overføres til BoC den 29. marts 2013, kl. 6.10, herunder indskud på under 100 000 EUR. Indskud på over 100 000 EUR blev bevaret i Laïki indtil dens likvidation.
- 24 Den 30. juli 2013 blev der foretaget visse ændringer af dekret nr. 104, hvilket indebar, at ca. 18% af BoC's nye selskabskapital overgik til Laïki.

Tvistens baggrund

- 25 For så vidt angår den foreliggende appelsag kan sagens baggrund, således som den fremgår af de appellerede dommes præmis 10-28 og 38-46, sammenfattes som følger.
- 26 I løbet af de første måneder af 2012 iværksatte Den Helleniske Republik og dens private obligationskreditorer en ombytning af græske gældsinstrumenter, hvilket resulterede i et betydeligt haircut på den pålydende værdi af den græske gæld, der var på private investorers hænder (Private Sector Involvement (herefter »PSI«)).
- 27 Som følge af deres eksponering for instrumenter, der var genstand for PSI, blev flere banker i Cypern, herunder Laïki og BoC, påført betydelige tab og havde problemer med underkapitalisering. Da Laïki ikke længere var i stand til at stille tilstrækkelig sikkerhed for at opnå finansiering fra ECB, anmodede banken om og modtog nødløbsstøtte (Emergency Liquidity Assistance (herefter »ELA«)) fra CBC, hvis samlede beløb var på 3,8 mia. EUR i maj 2012 og på næsten 9,6 mia. EUR i juli 2012.

- 28 Republikken Cypern fandt det under disse omstændigheder nødvendigt at intervenere til støtte for den cypriotiske banksektor, bl.a. ved at rekapitalisere Laïki med 1,8 mia. EUR i juni måned 2012. BoC har oplyst, at banken i den samme måned også havde anmodet de cypriotiske myndigheder om kapitalstøtte, hvilket den dog ikke fik.
- 29 Den 25. juni 2012 fremsendte Republikken Cypern en anmodning om finansiel støtte fra ESM eller fra Den Europæiske Finansielle Stabilitetsfacilitet til Eurogruppens formand. Ved erklæring af 27. juni 2012 oplyste Eurogruppen, at den finansielle støtte, der var blevet anmodet om, ville blive ydet til Republikken Cypern via denne facilitet eller via ESM inden for rammerne af et makroøkonomisk tilpasningsprogram, der skulle udmøntes i et aftalememorandum, som ville blive forhandlet af Kommissionen i samarbejde med ECB og IMF på den ene side og af de cypriotiske myndigheder på den anden side. Den 29. november 2012 udarbejdede repræsentanter for Kommissionen, ECB, IMF og Republikken Cypern et udkast til et aftalememorandum.
- 30 I marts 2013 nåede Republikken Cypern og de andre eurolande frem til en politisk aftale om dette udkast til aftalememorandum. Ved erklæring af 16. marts 2013 udtrykte Eurogruppen tilfredshed med dette memorandum og redegjorde for nogle af de fastsatte tilpasningsforanstaltninger, som de cypriotiske myndigheder havde forpligtet sig til at træffe, herunder indførelse af en afgift på bankindsud, omstrukturering og rekapitalisering af banker og en intern nedskrivning (bail-in) for indehavere af efterstillede obligationer.
- 31 Den 18. marts 2013 beordrede Republikken Cypern bankerne lukket på arbejdsdagene den 19. og 20. marts 2013 og derefter indtil den 28. marts 2013 for at undgå, at alle indskyderne i panik hævdede deres penge.
- 32 Den 19. marts 2013 forkastede det cypriotiske parlament den cypriotiske regerings lovforslag om indførelse af en afgift på alle bankindeståender i Republikken Cypern. Den cypriotiske regering udarbejdede dernæst et nyt lovforslag, som udelukkende vedrørte omstrukturering af BoC og Laïki.
- 33 Den 21. marts 2013 offentliggjorde ECB en pressemeddelelse (herefter »ECB's pressemeddelelse af 21. marts 2013«) med følgende ordlyd:
- »Styrelsesråd et for ECB har besluttet at fastholde ELA på det eksisterende niveau indtil den [...] 25. marts 2013.
- Herefter vil der kun kunne ydes [ELA], hvis der er iværksat et [EU- eller IMF-]program, som sikrer de omhandlede bankers solvens.«
- 34 Det cypriotiske parlament vedtog lov af 22. marts 2013.
- 35 Ved erklæring af 25. marts 2013 oplyste Eurogruppen, at den var nået frem til en aftale med de cypriotiske myndigheder om de væsentligste elementer i et fremtidigt makroøkonomisk tilpasningsprogram, som alle eurolandene samt Kommissionen, ECB og IMF støttede.
- 36 Dekret nr. 96 og nr. 97 på den ene side og dekret nr. 103 og nr. 104 på den anden side blev vedtaget henholdsvis den 26. marts og den 29. marts 2013.
- 37 På sit møde den 24. april 2013 besluttede styrelsesrådet for ESM:
- at bekræfte, dels at Kommissionen og ECB havde fået til opgave at gennemføre de i ESM-traktatens artikel 13, stk. 1, omhandlede evalueringer, dels at Kommissionen i samarbejde med ECB og IMF havde fået til opgave at forhandle det i samme artikels stk. 3 omhandlede aftalememorandum med Republikken Cypern

- at yde støtte til Republikken Cyperns stabilitet i form af en finansiel støttefacilitet i overensstemmelse med forslaget fra generaldirektøren for ESM
 - at godkende det nye udkast til aftalememorandum, som Kommissionen i samarbejde med ECB og IMF og Republikken Cypern havde forhandlet sig frem til, og
 - at give Kommissionen mandat til at underskrive aftalememorandummet på vegne af ESM.
- 38 Den 25. april 2013 vedtog Rådet for Den Europæiske Union i henhold til artikel 136, stk. 1, TEUF afgørelse 2013/236, som fastsætter en række »foranstaltninger og resultater«, som skal korrigere Republikken Cyperns budgetunderskud og genskabe en sund finansiel sektor i denne medlemsstat.
- 39 Det nye aftalememorandum blev undertegnet den 26. april 2013 af Republikken Cyperns finansminister, af direktøren for CBC og af Kommissionens næstformand på vegne af ESM (herefter »aftalememorandummet af 26. april 2013«) og blev godkendt af det cypriotiske parlament den 30. april 2013.
- 40 Den 8. maj 2013 indgik ESM, Republikken Cypern og CBC aftalen om den finansielle støttefacilitet. Samme dag godkendte bestyrelsen for ESM denne aftale samt et forslag om retningslinjerne for betaling til Republikken Cypern af den første støttrate på 3 mia. EUR.
- 41 Ved erklæring af 13. maj 2013 udtrykte Eurogruppen tilfredshed med, at Styrelsesrådet for ESM havde truffet afgørelse om at godkende denne første støttrate, hvorefter den bekræftede, at Republikken Cypern havde truffet de foranstaltninger, der var fastlagt i aftalememorandummet af 26. april 2013.
- 42 Ved erklæring af 13. september 2013 udtrykte Eurogruppen tilfredshed med dels, at Kommissionen, ECB og IMF havde afsluttet det første kontrolbesøg, dels at BoC den 30. juli 2013 var trådt ud af afviklingsproceduren. Eurogruppen hilste desuden udbetalingen af den anden støttrate til Republikken Cypern velkommen, og denne rate, der var på 1,5 mia. EUR, blev udbetalt den 27. september 2013.

Sagen for Retten og de appellerede domme

- 43 Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor henholdsvis den 20. december 2013 i sag T-680/13 og den 1. december 2014 i sag T-786/14 anlagde sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P søgsmål med påstand principalt om, at Rådet, Kommissionen, ECB og Eurogruppen (herefter »de indstævnte«) tilpligtedes at betale dem de i bilaget til deres søgsmål omhandlede beløb med tillæg af renter fra den 16. marts 2013 til afsigelsen af Rettens domme, og subsidiært om, at det blev fastslået, at Unionen og/eller de indstævnte havde pådraget sig et ansvar uden for kontraktforhold, og at det blev fastsat, hvilken procedure der skulle følges med henblik på at fastslå det tab, som disse sagsøgere faktisk havde lidt, og som kunne godtgøres.
- 44 Ved særskilte processkrifter indleveret til Rettens Justitskontor i sag T-680/13 henholdsvis den 14. juli, den 16. juli og den 18. august 2014 fremsatte Rådet, ECB og Kommissionen formalitetsindsigelser i henhold til artikel 114 i Rettens procesreglement.
- 45 Ved særskilte processkrifter indleveret til Rettens Justitskontor i sag T-786/14 henholdsvis den 17. april, den 29. april og den 8. maj 2015 fremsatte Kommissionen, Rådet og ECB formalitetsindsigelser i henhold til artikel 114 i Rettens procesreglement.
- 46 Ved de appellerede domme frifandt Retten de indstævnte og pålagde sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P at bære deres egne omkostninger og betale de af Rådet, Kommissionen og ECB afholdte omkostninger.

Retsforhandlingerne og parternes påstande for Domstolen

- 47 Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 11. januar 2019 er sagerne C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P og C-604/18 P blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling samt dommen.
- 48 Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 21. februar 2019 har Republikken Finland fået tilladelse til at intervenere i sagen til støtte for Rådets påstande i sagerne C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P og C-604/18 P.

Sagerne C-597/18 P og C-598/18 P

- 49 Rådet har nedlagt følgende påstande:
- De dele af de appellerede domme, hvorved Retten forkastede Rådets formalitetsindsigelser angående sagsøgerne i første instans' søgsmål i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P, som er rettet mod Eurogruppen, ophæves.
 - Disse sagsøgere tilpligtes at betale sagsomkostningerne i appelsagerne.
- 50 Sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P har nedlagt følgende påstande:
- Appellen forkastes.
 - Rådet tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 51 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Der gives medhold i appellerne.
 - Sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P tilpligtes at betale de med appelsagerne og sagens behandling for Retten forbundne omkostninger.

Sagerne C-603/18 P og C-604/18 P

- 52 Appellanterne har nedlagt følgende påstande for Domstolen:
- De appellerede domme ophæves.
 - Der gives medhold i de påstande, som appellanterne fremsatte i sagen for Retten.
 - Rådets kontraappeller forkastes.
 - De indstævnte tilpligtes at betale de med appelsagerne og sagens behandling for Retten forbundne omkostninger.
 - Rådet tilpligtes at betale sagsomkostningerne i forbindelse med kontraappellerne.
- 53 Rådet og ECB har nedlagt følgende påstande for Domstolen:
- Appellerne forkastes.
 - Appellanterne tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

- 54 Rådet har med sine kontraappeller nedlagt følgende påstande:
- De dele af de appellerede domme, hvorved Retten forkastede Rådets formalitetsindsigelser angående appellanternes søgsmål rettet mod artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236, ophæves.
 - De sager, som appellanterne har anlagt mod Rådet, afvises.
 - Appellanterne tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 55 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Appellerne forkastes.
 - Der gives medhold i Rådets kontraappeller.
 - Appellanterne tilpligtes at betale de med appelsagerne og sagens behandling for Retten forbundne omkostninger

Anmodningen om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del

- 56 Efter generaladvokatens fremsættelse af forslaget til afgørelse har appellanterne ved dokument indgået til Domstolens Justitskontor den 16. juni 2020 anmodet om, at retsforhandlingernes mundtlige del genåbnes i henhold til artikel 83 i Domstolens procesreglement.
- 57 Appellanterne har til støtte for deres anmodning for det første gjort gældende, at generaladvokatens forslag til afgørelse tilsidesætter princippet om processuel ligestilling, idet det kun behandler de argumenter, som parterne har fremsat i forbindelse med de appeller, som Rådet har iværksat i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P, og ikke de argumenter, som appellanterne har fremsat til støtte for deres appeller i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P. For det andet er det nævnte forslag til afgørelse støttet på en urigtig udlægning af de argumenter, som appellanterne har fremført til støtte for deres appeller i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P, for så vidt som appellanterne aldrig har hævdet, at anerkendelsen af Eurogruppen som institution, hvis retsakter eller adfærd kan være genstand for en sag om Unionens ansvar uden for kontraktforhold i henhold til artikel 340, stk. 2, TEUF, udgør en nødvendig forudsætning for, at deres påstande om erstatning for det tab, som de angiveligt har lidt, kan tages til følge. Ifølge appellanterne følger det for det tredje og sidste heraf, at generaladvokatens forslag til afgørelse ikke kan anses for at være relevant med henblik på afgørelsen af de foreliggende sager.
- 58 I denne forbindelse bemærkes, at generaladvokaten i henhold til artikel 252, stk. 2, TEUF fuldstændigt upartisk og uafhængigt offentligt skal fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, som i henhold til statuten for Den Europæiske Unions Domstol kræver hans medvirken. Domstolen er hverken bundet af det forslag til afgørelse eller af den begrundelse, som generaladvokaten er fremkommet med (dom af 25.7.2018, Société des produits Nestlé m.fl. mod Mondelez UK Holdings & Services, C-84/17 P, C-85/17 P og C-95/17 P, EU:C:2018:596, præmis 31).
- 59 Hverken statuten for Den Europæiske Unions Domstol eller Domstolens procesreglement giver derudover mulighed for, at parterne kan afgive indlæg som svar på generaladvokatens forslag til afgørelse (dom af 21.12.2016, Kommissionen mod Aer Lingus og Ryanair Designated Activity, C-164/15 P og C-165/15 P, EU:C:2016:990, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 60 En parts uenighed med generaladvokatens forslag til afgørelse, uanset hvilke spørgsmål der undersøges heri, kan derfor ikke i sig selv udgøre et forhold, som kan begrunde genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del (dom af 28.2.2018, mobile.de mod EUIPO, C-418/16 P, EU:C:2018:128, præmis 30).

- 61 Når dette er sagt, kan Domstolen til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ifølge procesreglementets artikel 83 ved kendelse bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol.
- 62 I den foreliggende sag er dette ikke tilfældet. For det første er de anbringender og argumenter, som appellanterne har fremført til støtte for deres appeller i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P, blevet drøftet i forbindelse med retsforhandlingernes skriftlige og mundtlige del. For det andet skal det bemærkes, at generaladvokaten efter anmodning fra Domstolen, som fandt, at de appeller, som Rådet havde iværksat i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P, i henhold til artikel 20, stk. 5, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol rejste et nyt retsspørgsmål, i sit forslag til afgørelse koncentrerede sig om bedømmelsen af de argumenter, som parterne har fremsat i forbindelse med de nævnte appeller, hvilket ikke berører Domstolens bedømmelse af de argumenter, som appellanterne har kunnet fremsætte i forbindelse med den mundtlige og skriftlige del af proceduren inden for rammerne af deres egne appeller i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P, og hvilket i modsætning til, hvad appellanterne har gjort gældende, udelukker, at generaladvokaten foretog en urigtig udlægning af samme argumenter, eftersom generaladvokaten ikke undersøgte dem i forbindelse med sit forslag til afgørelse. Domstolen finder således, efter at have hørt generaladvokaten, at sagen er tilstrækkeligt oplyst af de forskellige argumenter, som er blevet behørigt drøftet for den.
- 63 Henset til ovenstående betragtninger er det ufornuddent at anordne en genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del.

Rådets appeller i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P

Parternes argumenter

- 64 Rådet har til støtte for sine appeller fremsat et enkelt anbringende om Rettens fejlagtige fortolkning af retspraksis vedrørende betingelserne for antagelse til realitetsbehandling af søgsmål om Unionens ansvar uden for kontraktforhold.
- 65 Med dette anbringende har Rådet i det væsentlige gjort gældende, at Eurogruppen i modsætning til, hvad Retten fastslog i den første appellerede doms præmis 113 og i den anden appellerede doms præmis 109, ikke kan kvalificeres som en »institution« som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF.
- 66 Rådet har i denne henseende for det første anført, at Retten har nuanceret den konklusion, som Domstolen nåede frem til i præmis 61 i dom af 20. september 2016, Mallis m.fl. mod Kommissionen og ECB (C-105/15 P – C-109/15 P, EU:C:2016:702), ifølge hvilken Eurogruppen hverken kan sidestilles med en sammensætning af Rådet eller kvalificeres som et af »Unionens organer, kontorer eller agenturer« som omhandlet i artikel 263 TEUF.
- 67 For det andet har Rådet med henvisning til dom af 10. april 2002, Lamberts mod Ombudsmanden (T-209/00, EU:T:2002:94, præmis 49), anført, at selv om begrebet »institution« som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF ikke kun omfatter de institutioner, der udtrykkeligt er nævnt i artikel 13 TEU, men også alle Unionens organer, som opfylder to kriterier, nemlig dels at være oprettet ved traktaterne, dels af have til formål at bidrage til gennemførelsen af Unionens mål, opfylder Eurogruppen imidlertid ikke disse to kriterier.

- 68 Rådet har i denne forbindelse for det første foreholdt Retten, at denne i den første appellerede doms præmis 113 og i den anden appellerede doms præmis 109 fastslog, at Eurogruppen er en »EU-enhed, der formelt er blevet oprettet ved traktaterne«, selv om den udgør et uformelt møde mellem eurolandenes ministre, hvis eneste opgave er at drøfte spørgsmål, der er knyttet til det specifikke ansvar, som ministrene deler med hensyn til den fælles valuta. Endvidere opretter artikel 137 TEUF og protokol nr. 14 ikke Eurogruppen, men har blot anerkendt den. Endelig har Rådet fremhævet, at Retten hverken har påpeget nogen kompetence, som Eurogruppen er tillagt ved traktaterne, eller fastslået, at denne er en selvstændig juridisk person.
- 69 Hvad angår det andet kriterium har Rådet anerkendt, at møderne i Eurogruppen faktisk bidrager til at virkeliggøre Unionens mål, men har understreget, at artikel 119, stk. 2, TEUF, og artikel 3 TEU på ingen måde omtaler Eurogruppen som enhed.
- 70 For det tredje har Rådet afvist den bekymring, som Retten gav udtryk for i den første appellerede doms præmis 114 og i den anden appellerede doms præmis 110, hvorefter den manglende anerkendelse af muligheden for at anlægge sag mod Eurogruppen om Unionens ansvar uden for kontraktforhold skaber en lakune på området for en effektiv domstolsbeskyttelse, hvis princip er fastsat i artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU.
- 71 I denne henseende har Rådet for det første under henvisning til dom af 20. september 2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og ECB (C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701, præmis 55), anført, at Kommissionen kan holdes ansvarlig for lovligheden af ESM's retsakter. For det andet har Rådet anført, således som Retten anerkendte i den første appellerede doms præmis 238 og i den anden appellerede doms præmis 237, at søgsmål om Unionens ansvar uden for kontraktforhold i visse tilfælde kun antages til realitetsbehandling, såfremt sagsøgeren har udtømt de nationale retsmidler for at opnå ophævelse af den nationale myndigheds afgørelse, men det er en forudsætning, at disse nationale retsmidler effektivt beskytter de pågældende retssubjekter, og at de kan sikre erstatning af det hævdede tab. Rådet har for det tredje anført, at Domstolen i henhold til artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 472/2013 af 21. maj 2013 om skærpelse af den økonomiske og budgetmæssige overvågning af medlemsstater i euroområdet, der har eller er truet af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet (EUT 2013, L 140, s. 1), vil kunne efterprøve Rådets retsakter, der går forud for og fastsætter ESM's betingelser. Endelig har Rådet for det fjerde henvist til punkt 66 i generaladvokat Wathelets forslag til afgørelse Mallis m.fl. mod Kommissionen og ECB (C-105/15 P – C-109/15 P, EU:C:2016:294), hvoraf det fremgår, at den manglende mulighed for at anlægge direkte søgsmål mod Eurogruppen kun ville være i strid med princippet om effektiv domstolsbeskyttelse, hvis Eurogruppen i traktaten havde fået beføjelse til at vedtage retsakter, som har retligt bindende virkninger i forhold til tredjemand. Dette er imidlertid ikke tilfældet, idet Eurogruppen ifølge Rådet er et debatforum og ikke et beslutningsorgan.
- 72 Under retsmødet for Domstolen har Rådet tilføjet, at princippet om effektiv domstolsbeskyttelse ikke udgør et kriterium ved fastlæggelsen af Unionens retsinstansers kompetence ud over traktaternes ordlyd.
- 73 Kommissionen har gjort gældende, at artikel 263 TEUF og 340 TEUF har samme personelle anvendelsesområde. Kommissionen har i denne forbindelse anført, at Retten ikke har henvist til nogen dom, der fastslår, at en enhed, hvis retsakter ikke kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål, derimod kan få sine retsakter eller adfærd anfægtet i forbindelse med et søgsmål om Unionens ansvar uden for kontraktforhold.
- 74 Sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P har bestridt rigtigheden af det ene anbringende, som Rådet har gjort gældende. De har for det første gjort gældende, at Domstolens udtalelse i præmis 61 i dom af 20. september 2016, Mallis m.fl. mod Kommissionen og ECB (C-105/15 P – C-109/15 P, EU:C:2016:702), hvorefter Eurogruppen ikke kan kvalificeres som et af »Unionens organer, kontorer eller agenturer« som omhandlet i artikel 263 TEUF, ikke er relevant, for

så vidt som denne dom vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt et annullationssøgsmål mod Eurogruppen, som udgør et særskilt retsmiddel i forhold til et søgsmål om Unionens ansvar uden for kontraktforhold, jf. artikel 340, stk. 2, TEUF, kunne antages til realitetsbehandling.

- 75 For det andet har sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P bestridt argumentet om, at Eurogruppen ikke er blevet oprettet ved traktaterne, idet dens eksistens er blevet formaliseret ved Lissabontraktaten, der er knyttet som bilag til protokol nr. 14 til EUF-traktaten.
- 76 For det tredje er Eurogruppen ikke alene et uformelt debatforum, men har ansvar for udarbejdelsen af Unionens økonomiske politikker og budgetpolitikker.
- 77 For det fjerde og sidste har sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P gjort gældende, at den manglende mulighed for at drage Unionen til ansvar for Eurogruppens retsakter ville være ensbetydende med at tilsidesætte den grundlæggende ret til en effektiv domstolsbeskyttelse som fastsat i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

Domstolens bemærkninger

- 78 I henhold til artikel 340, stk. 2, TEUF skal Unionen for så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, erstatte skader forvoldt af dens institutioner eller af dens ansatte under udøvelsen af deres hverv.
- 79 Unionens ansvar uden for kontraktforhold som omhandlet i denne bestemmelse forudsætter, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, som Unionens institutioner lægges til last, har været retsstridig, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er en årsagsforbindelse mellem denne institutions adfærd og det påståede tab (dom af 20.9.2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og ECB, C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701, præmis 64 og den deri nævnte retspraksis).
- 80 Begrebet »institution« som omhandlet i den nævnte bestemmelse omfatter ikke blot de EU-institutioner, der er opregnet i artikel 13, stk. 1, TEU, men også alle Unionens organer, kontorer og agenturer, der er oprettet ved eller i medfør af traktaterne, og som har til formål at bidrage til virkeliggørelsen af Unionens mål (jf. i denne retning dom af 2.12.1992, SGEEM og Etroy mod EIB, C-370/89, EU:C:1992:482, præmis 13-16).
- 81 I den foreliggende sag henviste Retten til denne retspraksis i den første appellerede doms præmis 82, 106 og 112 samt i den anden appellerede doms præmis 78, 102 og 108. I henhold til den nævnte retspraksis fastslog Retten i den første appellerede doms præmis 113 og i den anden appellerede doms præmis 109, at Eurogruppen er en EU-enhed, som er oprettet ved traktaterne og har til formål at bidrage til gennemførelsen af Unionens mål. Retten nåede frem til denne konklusion efter en analyse, der blev foretaget i de samme præmisser i de appellerede domme vedrørende ordlyden af artikel 137 TEUF og protokol nr. 14, hvoraf det fremgår, at de for det første fastsætter eksistensen, sammensætningen, de nærmere bestemmelser for afholdelse af møder og Eurogruppens funktioner, og for det andet, at denne enhed mødes for at drøfte spørgsmål, der i henhold til artikel 119, stk. 2, TEUF indgår i Unionens virke med de i artikel 3 TEU nævnte mål for øje, herunder oprettelsen af en økonomisk og monetær union, der har euroen som valuta.
- 82 Inden for rammerne af det ene anbringende til støtte for Rådets appeller har det ikke bestridt de kriterier, der er fastlagt i den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 80, med henblik på vurderingen af, om et søgsmål vedrørende Unionens ansvar uden for kontraktforhold kan antages til realitetsbehandling.

- 83 Rådet er ikke desto mindre af den opfattelse, at Retten begik en retlig fejl, da den i den første appellerede doms præmis 113 og i den anden appellerede doms præmis 109 fastslog, at Eurogruppen opfyldte det første af de nævnte kriterier om, at den sagsøgte enhed skal være en EU-enhed, der er oprettet ved traktaterne, selv om artikel 137 TEUF og protokol nr. 14 kun anerkender eurolandenes ret til at mødes uformelt og ikke tillægger Eurogruppen nogen kompetence.
- 84 I denne forbindelse bemærkes for det første, at Eurogruppen formelt blev oprettet ved Det Europæiske Råds resolution af 13. december 1997, hvorefter »[m]inistrene fra [eurolandene] kan mødes uformelt for at drøfte spørgsmål vedrørende det specifikke ansvar, som de har for den fælles valuta«, og »Kommissionen og eventuelt [ECB] vil blive indbudt til at deltage i møderne«. Som generaladvokaten ligeledes har fremhævet i bl.a. punkt 64, 65, 92, 96, 101, 103 og 106 i forslaget til afgørelse, er Eurogruppen blevet oprettet som et mellemstatsligt organ uden for Unionens institutionelle og retlige rammer med henblik på at give eurolandenes ministre mulighed for at udveksle og koordinere deres synspunkter om spørgsmål vedrørende deres fælles ansvar for den fælles valuta. Den fungerer således som en forbindelse mellem det nationale plan og EU-planen med henblik på samordningen af eurolandenes økonomiske politik.
- 85 Det er korrekt, således som Retten med rette fastslog i den første appellerede doms præmis 113 og i den anden appellerede doms præmis 109, at artikel 137 TEUF og protokol nr. 14 navnlig fastsætter Eurogruppens eksistens, dens sammensætning, nærmere bestemmelser for afholdelsen af møder og dens funktioner.
- 86 I modsætning til, hvad sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P har gjort gældende, kan det imidlertid ikke udledes af denne konstatering, at Eurogruppen er en EU-enhed, der er oprettet ved traktaterne som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 80.
- 87 Artikel 137 TEUF og protokol nr. 14 har ganske vist formaliseret Eurogruppens eksistens og Kommissionens og ECB's deltagelse i dens møder. Artikel 137 TEUF og protokol nr. 14 har imidlertid på ingen måde ændret Eurogruppens mellemstatslige karakter. I denne henseende skal det navnlig fremhæves, således som Domstolen allerede har fastslået, at Eurogruppen ikke kan sidestilles med en sammensætning af Rådet (dom af 20.9.2016, Mallis m.fl. mod Kommissionen og ECB, C-105/15 P – C-109/15 P, EU:C:2016:702, præmis 61).
- 88 For det andet er Eurogruppen, således som det udtrykkeligt fremgår af ordlyden af såvel Det Europæiske Råds resolution af 13. december 1997 som af artikel 1 i protokol nr. 14, og som Domstolen fastslog i præmis 61 i dom af 20. september 2016, Mallis m.fl. mod Kommissionen og ECB (C-105/15 P – C-109/15 P, EU:C:2016:702), kendetegnet ved sin uformelle karakter, der, som generaladvokaten har anført i punkt 64 og 86 i forslaget til afgørelse, har til formål at give ØMU'en et mellemstatsligt samordningsinstrument, uden dog at have indvirkning på Rådets rolle, som er i centrum for Unionens økonomiske beslutningsproces, eller ECB's uafhængighed.
- 89 For det tredje må det konstateres, at Eurogruppen ikke har nogen selvstændig kompetence i Unionens retsorden, idet artikel 1 i protokol nr. 14 begrænser sig til at anføre, at dens møder finder sted efter behov for at drøfte spørgsmål i tilknytning til det specifikke ansvar, som eurolandenes ministre deler for så vidt angår den fælles valuta, idet det forudsættes, at dette ansvar påhviler dem alene på grund af deres kompetence på nationalt plan.
- 90 Det følger af det ovenstående, at det var med urette, at Retten i den første appellerede doms præmis 113 og i den anden appellerede doms præmis 109 fastslog, at Eurogruppen var en EU-enhed, der er oprettet ved traktaterne, og at sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P derfor over for denne kunne anlægge et søgsmål om Unionens ansvar uden for kontraktforhold i henhold til artikel 340, stk. 2, TEUF.

- 91 Denne konklusion drages ikke i tvivl af disse sagsøgeres argument, som er støttet på Rettens ræsonnement i den første appellerede doms præmis 114 og i den anden appellerede doms præmis 110 vedrørende tilsidesættelse af chartrets artikel 47.
- 92 I denne henseende fandt Retten i de nævnte præmisser i de appellerede domme, at den manglende mulighed for på grundlag af artikel 340, stk. 2, TEUF at anlægge et søgsmål mod Eurogruppen om Unionens ansvar uden for kontraktforhold var i strid med princippet om retsunionen, henset til de krav, der er forbundet med overholdelsen af princippet om effektiv domstolsbeskyttelse.
- 93 Det skal imidlertid fremhæves, at de politiske aftaler, der er indgået inden for Eurogruppen, henset til det i denne doms præmis 89 anførte og den omstændighed, at Eurogruppen ikke har beføjelse til at sanktionere manglende overholdelse af disse aftaler, konkretiseres og navnlig gennemføres ved EU-institutionernes retsakter og handlinger. Borgere kan således anlægge sag ved Unionens retsinstanser om Unionens ansvar uden for kontraktforhold mod Rådet, Kommissionen og ECB i forbindelse med de retsakter eller den adfærd, som disse EU-institutioner vedtager som følge af sådanne politiske aftaler, således som det i det foreliggende tilfælde fremgår af de søgsmål, som sagsøgerne i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P har anlagt i første instans.
- 94 I de appellerede domme fastslog Retten således, at søgsmålene om Unionens ansvar uden for kontraktforhold kunne antages til realitetsbehandling, for så vidt som de var rettet mod Rådet i henhold til de specifikke foranstaltninger, der var blevet vedtaget inden for rammerne af det treårige makroøkonomiske tilpasningsprogram, som Republikken Cypern havde iværksat, og som udtrykkeligt er nævnt i artikel 2, stk. 4-15, i afgørelse 2013/236.
- 95 Retten fastslog ligeledes i de samme domme, at de af sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P anlagte søgsmål kunne antages til realitetsbehandling, for så vidt som de var rettet mod Kommissionen og ECB som følge af deres påståede ulovlige adfærd i forbindelse med forhandlingen og undertegnelsen af aftalememorandummet af 26. april 2013, som konkretiserede det nævnte makroøkonomiske tilpasningsprogram.
- 96 I denne henseende fremgår det af artikel 17, stk. 1, TEU, at Kommissionen »fremmer Unionens almene interesser« og »fører tilsyn med gennemførelsen af EU-retten« (dom af 27.11.2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, præmis 163, og af 20.9.2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og ECB, C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701, præmis 57). Denne institution bevarer således i forbindelse med sin deltagelse i Eurogruppens aktiviteter sin rolle som traktaternes vogter. Det følger heraf, at dens eventuelle passivitet i forbindelse med kontrollen af, om de politiske aftaler, der er indgået inden for Eurogruppen, er forenelige med EU-retten, kan føre til, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold i henhold til artikel 340, stk. 2, TEUF.
- 97 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at Retten begik en retlig fejl ved fortolkningen og anvendelsen af artikel 340, stk. 2, TEUF, idet den i den første appellerede doms præmis 113 og 114 og i den anden appellerede doms præmis 109 og 110 fastslog, at Eurogruppen skulle betragtes som en EU-enhed, der er oprettet ved traktaterne, og hvis retsakter eller adfærd kunne gøres til genstand for et søgsmål om Unionens ansvar uden for kontraktforhold for Unionens retsinstanser, idet der ellers ville foreligge en tilsidesættelse af princippet om en retsunion.
- 98 Rådets appeller skal derfor tages til følge og de appellerede domme ophæves, for så vidt som disse forkastede de af Rådet fremsatte formalitetsindsigelser angående de af sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P anlagte søgsmål, som er rettet mod Eurogruppen.

Rådets kontraappeller i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P

Parternes argumenter

- 99 Til støtte for sine kontraappeller har Rådet, som Kommissionen har tilsluttet sig, fremsat et eneste anbringende om, at Retten i den første appellerede doms præmis 181 og 191 og i den anden appellerede doms præmis 180 og 190 for det første med urette fastslog, at Rådet ved artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 havde krævet, at de cypriotiske myndigheder opretholdt eller fortsatte med at gennemføre den foranstaltning, der bestod i at konvertere usikrede indskud i BoC til aktier, og at de nævnte myndigheder for det andet ikke rådede over nogen skønsmargen med hensyn til at opgive denne konvertering. En sådan fortolkning ville nemlig ifølge Rådet være i strid med retspraksis vedrørende antagelse til realitetsbehandling af et søgsmål om Unionens ansvar uden for kontraktforhold, der vedrører en retsakt eller en adfærd, hvorved en national myndighed sikrer gennemførelsen af en EU-retlig forskrift – i hvilken forbindelse denne retspraksis kræver, at to kumulative betingelser er opfyldt.
- 100 Hvad angår den første betingelse, nemlig at vedtagelsen af den omhandlede foranstaltning skal være påkrævet i henhold til en EU-retsakt, der er juridisk bindende for en medlemsstat, har Rådet for det første anført, at vedtagelsen af denne foranstaltning lå forud for afgørelse 2013/236.
- 101 Rådet har dernæst gjort gældende, at appellanterne ville have lidt det samme tab, hvis denne afgørelse ikke var blevet truffet, og at kravet om at opretholde eller fortsat gennemføre den nævnte foranstaltning kun kan tilskrives de cypriotiske myndigheder. Den forpligtelse til at foretage en uafhængig værdiansættelse af aktiverne i Laiki og i BoC, der er fastsat i artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236, forudsætter, men kræver ikke en konvertering af usikrede indskud i BoC til aktier.
- 102 Rådet har endelig anført, at afgørelse 2013/236 indgik i en fælles praksis, der har været gældende, siden krisen i euroområdet opstod, og hvorefter den konditionalitet, som er knyttet til finansiel støtte til et euroland, er koblet sammen med de afgørelser, som Rådet vedtager på grundlag af artikel 136 TEUF, med henblik på at sikre en sammenhæng mellem det mellemstatslige indsatsområde og Unionens indsatsområde.
- 103 Hvad angår den anden betingelse, nemlig at de nationale myndigheder ikke må råde over nogen skønsmargen med hensyn til at gennemføre en EU-retlig forskrift, har Rådet gjort gældende, at denne under alle omstændigheder ikke var opfyldt i den foreliggende sag. I denne henseende har Rådet foreholdt Retten, at denne i den første appellerede doms præmis 186-188 og i den anden appellerede doms præmis 185-187 fastslog, at de cypriotiske myndigheder ikke havde nogen skønsmargen med hensyn til at opgive konverteringen af usikrede indskud i BoC til aktier med den begrundelse, at afgørelse 2013/236 var bindende for Republikken Cypern og havde retligt bindende virkninger. Herved gør Rettens ræsonnement den anden betingelse overflødig i forhold til den første betingelse, som er anført i denne doms præmis 100, og indeholder en selvmodsigelse, for så vidt som Retten i den første appellerede doms præmis 178 samt i den anden appellerede doms præmis 177 fandt, at afgørelse 2013/236 derimod gav de cypriotiske myndigheder en skønsmargen med henblik på at fastsætte de særlige regler, der kræves i henhold til afgørelsens artikel 2, stk. 6, litra b), med hensyn til integrationen af Laiki i BoC.
- 104 Rådet har desuden gjort gældende, at de cypriotiske myndigheders skønsmargen til at foretage konverteringen af usikrede indskud i BoC til aktier bekræftes af den omstændighed, at artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 er affattet i generelle vendinger og ikke indeholder nogen særlig fremgangsmåde med hensyn til denne konvertering.

105 Appellanterne er af den opfattelse, at Rådets kontraappeller ikke kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som de reelt har til formål at opnå en fornyet bedømmelse af de faktiske omstændigheder, og at de under alle omstændigheder er ugrundede. Navnlig forbyder artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 de cypriotiske myndigheder at opgive konverteringen af de usikrede indskud i BoC til aktier uden at tilsidesætte såvel netop den forpligtelse, der er fastsat i denne bestemmelse, til at gennemføre den nævnte konvertering, som den bindende karakter af afgørelse 2013/236.

Domstolens bemærkninger

106 Det bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at artikel 268 TEUF, sammenholdt med artikel 340, stk. 2, TEUF, kun giver Unionens retsinstanser kompetence til at erstatte skader forvoldt af Unionens institutioner eller af deres ansatte under udøvelsen af deres hverv, dvs. til at erstatte skader, der kan medføre, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold. Når skader er forvoldt af nationale myndigheder, vil kun disse nationale myndigheder derimod kunne drages til ansvar, og kun de nationale domstole kan tilkende erstatning herfor (dom af 7.7.1987, L'Étoile commerciale og CNTA mod Kommissionen, 89/86 og 91/86, EU:C:1987:337, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).

107 Det følger heraf, at det for at afgøre, om Unionens retsinstanser har kompetence, skal undersøges, om den påståede ulovlighed, der ligger til grund for erstatningspåstanden, rent faktisk hidrører fra en EU-institution og ikke kan anses for at kunne tilregnes en national myndighed.

108 Det var i lyset af disse principper, som er korrekt gengivet i den første appellerede doms præmis 83 og 84 samt i den anden appellerede doms præmis 79 og 80, at Retten navnlig undersøgte, om Rådet ved hjælp af artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 havde krævet af de cypriotiske myndigheder, at de opretholdt eller fortsatte med at gennemføre foranstaltningerne til integrationen af Laïki og konverteringen af de usikrede indskud i BoC til aktier, og i givet fald, om Republikken Cypern i henhold til denne bestemmelse rådede over en skønsmargen.

109 Det skal indledningsvis bemærkes, at det af den nævnte bestemmelse fremgår, at det makroøkonomiske tilpasningsprogram for Republikken Cypern har til hensigt at »[etablere] en uafhængig værdiansættelse af aktiverne i [BoC] og [Laïki] og hurtigt [integrere Laïkis] operationer i [BoC]. Værdiansættelsen afsluttes hurtigt for at muliggøre udførelsen af indskud-for-aktie-byttet i [BoC]«.

110 I forbindelse med sin undersøgelse af artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 bemærkede Retten for det første i den første appellerede doms præmis 180 og i den anden appellerede doms præmis 179, at der ifølge denne bestemmelse »skal foretages en uafhængig værdiansættelse af de [pågældende] bankers aktiver så hurtigt, at det er muligt at gennemføre denne konvertering«, og at det »følger implicit, men nødvendigvis« af den nævnte bestemmelse, at de cypriotiske myndigheder ikke kunne »[opgive den nævnte] konvertering[...]«. På baggrund heraf konkluderede Retten i den første appellerede doms præmis 181 og i den anden appellerede doms præmis 180, at »Rådet ved [den nævnte] artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 har krævet, at Republikken Cypern opretholder eller fortsætter med at gennemføre [konverteringen af] usikrede indskud i BoC til aktier«.

111 Det kan ikke foreholdes Retten, at den i de passager i de appellerede domme, der er gengivet i den foregående præmis, har anlagt noget urigtigt skøn. For det første fremgår det nemlig af selve ordlyden af artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236, at værdiansættelsen af BoC's aktiver og konverteringen af usikrede indskud i BoC til aktier er teknisk forbundne transaktioner i den forstand, at denne værdiansættelse, der havde til formål at fastsætte gennemsnitsprisen for en aktie, som indskyderne modtog i stedet for deres indskud, var forældet med det ene formål, at konverteringen fandt sted.

112 For det andet er det i modsætning til, hvad Rådet har gjort gældende, irrelevant, at afgørelse 2013/236 ligger efter vedtagelsen af den foranstaltning, der bestod i konverteringen af usikrede indskud i BoC til aktier, for så vidt som det, således som Retten med rette har anført, i den første appellerede doms

præmis 157, 159 og 160 samt i den anden appellerede doms præmis 156, 158 og 159 – selv om det ikke kan lægges til grund, at Rådet krævede, at den nævnte foranstaltning blev vedtaget – ikke desto mindre var nødvendigt at efterprøve, om denne institution ved at vedtage afgørelse 2013/236 tvang Republikken Cypern til at opretholde eller fortsætte med at gennemføre denne foranstaltning, hvilket var tilfældet, således som Retten konkluderede i den første appellerede doms præmis 181 og i den anden appellerede doms præmis 180.

113 Rådets argumentation, der tilsigter at anfægte Rettens bedømmelse i den første appellerede doms præmis 180 og 181 samt i den anden appellerede doms præmis 179 og 180, kan derfor ikke tiltrædes.

114 For det andet efterprøvede Retten i den første appellerede doms præmis 183-190 og i den anden appellerede doms præmis 182-189, om Republikken Cypern rådede over en skønsmargen med henblik på at fravige kravet om at opretholde eller fortsat gennemføre konverteringen af usikrede indskud i BoC til aktier. I denne henseende præciserede Retten indledningsvis i den første appellerede doms præmis 186 og 187 samt i den anden appellerede doms præmis 185 og 186, at afgørelse 2013/236 var bindende for Republikken Cypern i alle enkeltheder, herunder afgørelsens artikel 2, stk. 6, litra b), idet dens bestemmelser konsekvent var affattet i bindende vendinger. Dernæst fremhævede Retten i den første appellerede doms præmis 188 og i den anden appellerede doms præmis 187, at den nævnte afgørelse havde til formål at afføde bindende retsvirkninger. Endelig bemærkede Retten i den første appellerede doms præmis 189 og 190 samt i den anden appellerede doms præmis 188 og 189, at Rådet som svar på Rettens foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse havde anført, at afgørelse 2013/236 indgik i en fælles praksis, der har været gældende, siden krisen i euroområdet opstod, og hvorefter den konditionalitet, som er knyttet til finansiel støtte til et euroland, er koblet sammen med de afgørelser, som Rådet vedtager på grundlag af artikel 136 TEUF, der således sikrer sammenhæng mellem det mellemstatslige indsatsområde og Unionens indsatsområde. Retten konkluderede i den første appellerede doms præmis 191 og i den anden appellerede doms præmis 190, at Republikken Cypern ikke havde nogen skønsmargen med hensyn til at opgive konverteringen af usikrede indskud i BoC til aktier.

115 Denne argumentation er, som Rådet med føje har gjort gældende, behæftet med en retlig fejl.

116 Eftersom artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 begrænser sig til i generelle vendinger at kræve, at de cypriotiske myndigheder opretholder eller fortsætter med at gennemføre denne konvertering, uden på nogen måde at fastsætte de nærmere regler for denne transaktion, var det med urette, at Retten i den første appellerede doms præmis 183-191 og i den anden appellerede doms præmis 182-190 konkluderede, at disse myndigheder ikke havde nogen skønsmargen til at fastsætte sådanne regler, navnlig med henblik på at fastsætte antallet og værdien de aktier, der skulle tildeles indskyderne i BoC, i stedet for deres usikrede indskud i denne bank.

117 Det følger heraf, at de begrundelser, der fremgår af de nævnte præmisser i de appellerede domme, er behæftet med et åbenbart urigtigt skøn, der kan føre til ophævelse af de appellerede domme, for så vidt som disse forkaster de formalitetsindsigelser, som Rådet har fremsat vedrørende artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236.

118 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal der gives medhold i kontraappellerne.

Appellerne i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P

119 Appellanterne har til støtte for deres appeller fremsat otte anbringender.

Det første anbringende

Parternes argumenter

- 120 I forbindelse med det første anbringende har appellanterne i det væsentlige kritiseret en række fejl eller urigtige gengivelser af beviser, som Retten angiveligt skulle have begået, i den første appellerede doms præmis 115-118, 127 og 132 samt i den anden appellerede doms præmis 111-114, 123 og 128, idet den fastslog, dels at Eurogruppens erklæring af 25. marts 2013 ikke krævede, at Republikken Cypern vedtog de dekreter, der er omhandlet i denne doms præmis 20-24, dels at aftalen mellem eurolandenes repræsentanter, hvorefter den finansielle støttefacilitet kun ville blive tildelt Republikken Cypern, hvis denne vedtog de i de nævnte dekreter fastsatte foranstaltninger (herefter »aftalen om konditionalitet«), blev indgået af eurolandenes finansministre som medlemmer af Styrelsesrådet for ESM og ikke som medlemmer af Eurogruppen.
- 121 Rådet og Kommissionen er af den opfattelse, at dette anbringende skal afvises, og at det under alle omstændigheder er ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 122 Det bemærkes, at dette første anbringende i lighed med Rettens betragtninger, der kritiseres heri, hviler på den forudsætning, der fremgår af den første appellerede doms præmis 113 og af den anden appellerede doms præmis 109, hvorefter Eurogruppen er en EU-enhed, der er oprettet ved traktaterne, hvis retsakter og adfærd kan medføre, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold i henhold til artikel 340, stk. 2, TEUF. Som det fremgår af behandlingen af Rådets appeller i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P, er denne forudsætning imidlertid behæftet med en retlig fejl. Det første anbringende kan derfor under alle omstændigheder ikke tages til følge.

Det andet til det fjerde anbringende

Parternes argumenter

- 123 Med deres andet til det fjerde anbringende, som skal behandles samlet, har appellanterne i det væsentlige foreholdt Retten, at den begik retlige fejl eller foretog urigtige skøn og urigtige gengivelser for så vidt angår ECB's pressemeddelelse af 21. marts 2013, forhandlingen og indgåelsen af aftalememorandummet af 26. april 2013, »Kommissionens bemærkninger om, at de foranstaltninger, der var truffet af de cypriotiske myndigheder, overholdt konditionaliteten«, Kommissionens og ECB's godkendelse af, at de forskellige rater af den finansielle støttefacilitet blev udbetalt til Republikken Cypern, Eurogruppens erklæringer af 12. april, 13. maj og 13. september 2013 samt afgørelse 2013/236.
- 124 De har navnlig bestridt, at Retten efter at have analyseret disse beviser kunne nå til den konklusion, at de indstævnte ikke af de cypriotiske myndigheder havde krævet, at de vedtog de foranstaltninger, der er fastsat i de i denne doms præmis 20-24 nævnte dekreter, selv om de indstævntes forskellige retsakter og handlinger indgik i et »kontinuum«, hvor hver af disse retsakter og handlinger var en nødvendig forudsætning for Republikken Cyperns opretholdelse eller fortsatte gennemførelse af disse foranstaltninger og udgjorde en koordineret indsats fra de indstævntes side.
- 125 Appellanterne har endvidere gjort gældende, at ECB's beføjelse til at bringe ELA'en til ophør i henhold til artikel 14.4 i protokol (nr. 4) om statuten for det europæiske system af centralbanker og Den Europæiske Centralbank, der er knyttet som bilag til EU-traktaten og EUF-traktaten (herefter

»statutten for ECB«), betyder, at tildelingen af ELA ikke henhører under en national centralbanks enekompetence, således at ECB i kraft af sin pressemeddelelse af 21. marts 2013 havde krævet, at de cypriotiske myndigheder vedtog de i foregående præmis omhandlede foranstaltninger.

126 De indstævnte har bestridt appellanternes argumentation.

Domstolens bemærkninger

127 Det fremgår af artikel 256 TEUF, af artikel 58, stk. 1, i statutten for Domstolen og af artikel 168, stk. 1, litra d), og artikel 169 i Domstolens procesreglement, at et appelskrift præcist skal angive, hvilke elementer der anfægtes i den dom, som påstås ophævet, samt de retlige argumenter, der særligt støtter denne påstand. Ifølge Domstolens faste praksis er dette krav ikke opfyldt, når appelskriftet – endog uden at indeholde en argumentation, der har til formål præcist at angive den retlige fejl, den appellerede dom angiveligt er behæftet med – blot gentager de anbringender og argumenter, der allerede er blevet fremført for Retten. En sådan appel har i realiteten kun til formål at opnå, at de i stævningen for Retten fremsatte påstande pådømmes endnu en gang, hvilket ligger uden for Domstolens kompetence (jf. bl.a. dom af 4.7.2000, Bergaderm og Goupil mod Kommissionen, C-352/98 P, EU:C:2000:361, præmis 35, og kendelse af 27.5.2020, Paix et justice pour les juifs séfarades en Israel mod Kommissionen og Europarådet, C-798/19 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:389, præmis 10 og 11 og den deri nævnte retspraksis).

128 Det følger i øvrigt af fast retspraksis, at Domstolen ikke har kompetence til at fastlægge de faktiske omstændigheder og kun undtagelsesvis til at bedømme de beviser, Retten har lagt til grund ved fastlæggelsen af de faktiske omstændigheder (jf. i denne retning dom af 8.5.2003, T. Port mod Kommissionen, C-122/01 P, EU:C:2003:259, præmis 27, og af 25.10.2007, Komninou m.fl. mod Kommissionen, C-167/06 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2007:633, præmis 40). Rettens vurdering af de beviser, der er fremført for den, udgør ikke – medmindre de er gengivet forkert – et retsspørgsmål, der som sådan er undergivet Domstolens prøvelsesret (jf. bl.a. dom af 28.5.1998, New Holland Ford mod Kommissionen, C-8/95 P, EU:C:1998:257, præmis 26).

129 I det foreliggende tilfælde skal det for det første bemærkes, at den argumentation, som appellanterne har fremført i forbindelse med det andet til det fjerde anbringende, for så vidt som den vedrører Eurogruppens erklæringer af 12. april, 13. maj og 13. september 2013, skal forkastes som irrelevant af de grunde, der er anført i denne doms præmis 122.

130 For det andet må det konstateres, at under dække af en argumentation om, at Retten har foretaget en urigtig gengivelse af de faktiske omstændigheder og beviserne, består det andet til det fjerde anbringende i det væsentlige af en gentagelse af den argumentation, som appellanterne fremførte for Retten, hvorefter de indstævntes retsakter og adfærd indgår i et »kontinuum«, og tilsigter således at opnå, at Domstolen foretager en ny bedømmelse af denne argumentation, hvilket ligger uden for Domstolens kompetence.

131 For det tredje skal det, for så vidt som appellanternes argumentation vedrører Kommissionens forhandling og indgåelse af aftalememorandummet af 26. april 2013, idet »Kommissionens bemærkninger om, at de foranstaltninger, der var truffet af de cypriotiske myndigheder, overholdt konditionaliteten«, og Kommissionens og ECB's godkendelse af udbetalingen af de forskellige rater af den finansielle støttefacilitet til Republikken Cypern – således som Retten med føje fastslog i den første appellerede doms præmis 169-167 og i den anden appellerede doms præmis 166-168 – bemærkes, at de opgaver, hvis varetagelse er overdraget til Kommissionen og ECB inden for rammerne af ESM-traktaten, ikke indebærer nogen selvstændig beslutningsbeføjelse, og at disse to institutioners virksomhed inden for rammerne af denne traktat i øvrigt kun forpligter ESM (dom af 20.9.2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og BCE, C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).

- 132 Det følger heraf, at det var uden at begå en retlig fejl, at Retten fastslog, at de i foregående præmis nævnte retsakter ikke kunne tilregnes Kommissionen og ECB, men ESM, uden – som det fremgår af den første appellerede doms præmis 201-204 og af den anden appellerede doms præmis 200-203 – at foregribe spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen og ECB inden for rammerne af proceduren for forhandling og indgåelse af aftalememorandummet af 26. april 2013 eller i forbindelse med overvågningen af de cypriotiske myndigheders gennemførelse af de vedtagne foranstaltninger havde udført retsstridige handlinger i forbindelse med kontrollen med overholdelsen af EU-retten, der kunne medføre, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold.
- 133 Hvad for det fjerde angår påberåbelsen af artikel 14.4 i statuten for ECB med henblik på at godtgøre, at denne institution i forbindelse med tildelingen af ELA'en krævede, at de cypriotiske myndigheder vedtog de foranstaltninger, der er nævnt i denne doms præmis 124, skal det bemærkes, at dette argument blot gentager den argumentation, der blev fremført for Retten, og som denne forkastede efter en detaljeret bedømmelse heraf i den første appellerede doms præmis 134-155 og i den anden appellerede doms præmis 130-151. I overensstemmelse med den i denne doms præmis 127 nævnte retspraksis skal disse argumenter følgelig afvises.
- 134 Hvad for det femte angår afgørelse 2013/236 og nærmere bestemt integrationen af Laïki i BoC, der er nævnt i denne afgørelses artikel 2, stk. 6, litra b), begik Retten ikke en fejl, da den i den første appellerede doms præmis 178 og i den anden appellerede doms præmis 177 fastslog, at denne bestemmelse ikke fastsatte nogen særlige regler for gennemførelsen af denne foranstaltning, således at de cypriotiske myndigheder i det mindste rådede over en betydelig skønsmargen med hensyn til fastlæggelsen af disse regler.
- 135 Under hensyn til det ovenstående må det andet til det fjerde anbringende forkastes.

Det femte anbringende

Parternes argumenter

- 136 Med det femte anbringende har appellanterne gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved i den første appellerede doms præmis 218 og i den anden appellerede doms præmis 217 at fastslå, at deres søgsmål måtte afvises, for så vidt som det vedrørte en bail-in af Laïki med den begrundelse, at de i denne henseende begrænsede sig til at gøre gældende, at aktierne i denne bank som følge af de foranstaltninger, som de cypriotiske myndigheder havde truffet, blev »annulleret« uden økonomisk kompensation, eller at deres økonomiske værdi »forsvandt helt«, uden hverken at identificere nogen forbindelse mellem den ulovlighed, som afgørelse 2013/236 angiveligt var behæftet med, og den påberåbte skade eller at præcisere, hvorledes Rådet havde medvirket til tabets opståen.
- 137 Indledningsvis fremgår det klart af bilaget til Eurogruppens erklæring af 25. marts 2013 og af femte betragtning til afgørelse 2013/236, at aktionærene i Laïki blev pålagt at bære redningsfinansieringen for denne institution, hvilket ville svare til en bail-in.
- 138 Appellanterne har dernæst gjort gældende, at Rettens begrundelse i den første appellerede doms præmis 218 og i den anden appellerede doms præmis 217 er i modstrid med den omstændighed, at Retten i den første appellerede doms præmis 506 og i den anden appellerede doms præmis 505 selv henviste til en »nedskrivning af de omhandlede banker«.
- 139 Kommissionen har bestridt appellanternes argumentation.

Domstolens bemærkninger

- 140 Hvad for det første angår det argument, som appellanterne har fremført vedrørende indholdet af bilaget til Eurogruppens erklæring af 25. marts 2013, skal dette forkastes som irrelevant af de grunde, der er anført i denne doms præmis 122.
- 141 Hvad dernæst angår femte betragtning til afgørelse 2013/236 må det konstateres, at appellanterne, som ikke har påberåbt sig nogen urigtig gengivelse med hensyn til denne, reelt tilsigter at opnå en fornyet bedømmelse af denne betragtning, hvilket, som det fremgår af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 127 og 128, falder uden for Domstolens kompetence.
- 142 Hvad endelig angår den af appellanterne påståede selvmodsigelse i de appellerede dommes præmisser skal det bemærkes, at spørgsmålet, om begrundelsen for en dom afsagt af Retten er selvmodsigende, er et retsspørgsmål, der som sådan kan rejses under en appelsag (dom af 16.7.2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland mod Kommissionen, C-385/07 P, EU:C:2009:456, præmis 71 og den deri nævnte retspraksis).
- 143 Det må imidlertid fastslås, at der i den foreliggende sag ikke foreligger nogen modsigelse mellem den første appellerede doms præmis 218 og 506 og ej heller mellem den anden appellerede doms præmis 217 og præmis 505, der kan føre til ophævelse af disse domme.
- 144 For det første fremgår det nemlig af den første appellerede doms præmis 218 og af den anden appellerede doms præmis 217, at Retten fastslog, at de dekreter, der er nævnt i denne doms præmis 20-24, ikke fastsatte, at aktierne i Laiki skulle være genstand for en bail-in-foranstaltning. Appellanterne har imidlertid ikke bestridt, at disse dekreter udelukkende foreskriver salget af Laikis filialer i Grækenland, overførslen af visse aktiver og passiver fra Laiki til BoC og overgangen af 18% af BoC's nye selskabskapital til Laiki og derfor ikke fastsætter nogen bail-in-foranstaltning for så vidt angår aktionærene i Laiki. For det andet bemærkes det i den første appellerede doms 506 og i den anden appellerede doms præmis 505, at det fremgår af IMF-rapporten fra maj 2013, at behovet for at sondre mellem solvente og insolvente banker var en af grundene til, at en bail-in af Laiki og BoC blev foretrukket frem for en ekstraordinær afgift på sikrede og usikrede indskud i samtlige cypriotiske banker. Denne generelle konstatering vedrører derfor ikke specifikt de nævnte dekreter, således som Retten udtrykkeligt har analyseret dem i den første appellerede doms præmis 218 og i den anden appellerede doms præmis 217, således at det ikke kan foreholdes den at have behæftet sin argumentation med nogen form for selvmodsigelse.
- 145 Under alle omstændigheder kan appellanternes argumentation ikke rejse tvivl om Rettens konstatering i den første appellerede doms præmis 218 og i den anden appellerede doms præmis 217 med hensyn til den manglende præcisering i søgsmålene i første instans af, hvorledes Rådet ved vedtagelsen af afgørelse 2013/236 skulle have været involveret i indtrædelsen af det tab, som aktionærene i Laiki led.
- 146 Det femte anbringende kan derfor ikke tages til følge.

Det sjette anbringende

Parternes argumenter

- 147 Med det sjette anbringende, der består af tre led, har appellanterne i det væsentlige gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved ikke at fastslå, at der forelå en tilsidesættelse af deres ejendomsret, som kan tilskrives EU-institutionernes retsakter og handlinger.

- 148 Inden for rammerne af dette anbringendes første led vedrørende BoC's overtagelse af de sikrede indskud i Laiki og bevarelsen af de usikrede indskud i Laiki, konverteringen af 37,5% af de usikrede indskud i BoC til aktier og midlertidig indefrysning af en anden del af disse usikrede indskud har appellanterne indledningsvis anført, at Domstolen i dom af 20. september 2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og ECB (C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701), kun undersøgte punkt 1.23-1.27 i aftalememorandummet af 26. april 2013.
- 149 Appellanterne har dernæst anfægtet Rettens vurdering i den første appellerede doms præmis 285 og i den anden appellerede doms præmis 284, hvorefter begrænsningerne af ejendomsretten var fastsat ved lov, selv om Unionen for det første ved vedtagelsen af de omhandlede foranstaltninger ikke havde beføjelse til at pålægge nogen form for bail-in eller afvikling af de omhandlede banker. For det andet blev loven af 22. marts 2013 kun vedtaget under det ekstreme pres, som de indstævnte udøvede over for de cypriotiske myndigheder, hvilket bekræftes af dens indhold, der blev dikteret af Kommissionen, og datoen for dens vedtagelse, nemlig dagen efter den dag, hvor ECB besluttede at bringe ELA'en til ophør. Kriteriet om lovgivningens kvalitet i chartrets artikel 52, stk. 1, er derfor ikke opfyldt. For det tredje og i modsætning til, hvad Retten fastslog i den første appellerede doms præmis 276 og i den anden appellerede doms præmis 275, fastsætter loven af 22. marts 2013 hverken reelle garantier for de pågældende bankers kreditorer og aktionærer eller sikrer overholdelsen af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse. For det fjerde begik Retten en retlig fejl og gengav beviserne urigtigt, da den i den første appellerede doms præmis 282 og i den anden appellerede doms præmis 281 fastslog, at det ikke var muligt at iværksætte en forudgående høringsprocedure på grund af situationens hastende karakter.
- 150 Endelig er appellanterne af den opfattelse, at de pågældende foranstaltninger er i strid med proportionalitetsprincippet, eftersom der kunne være truffet andre, mindre indgribende foranstaltninger. De har i denne forbindelse for det første præciseret, at den omstændighed, at afgiften på bankindskud blev afvist af det cypriotiske parlament, ikke begrundede pålæggelsen af en mere restriktiv foranstaltning. For det andet er Republikken Cyperns tilfælde fuldt ud sammenligneligt med situationen for de andre eurolande, der anmodede om finansiel støtte. For det tredje har appellanterne anført, at Domstolen i dom af 16. juni 2015, Gauweiler m.fl. (C-62/14, EU:C:2015:400), bekræftede, at ECB kan trække på en bred vifte af muligheder for at mindske spændingerne på de finansielle markeder, sikre euroens stabilitet og fremme den finansielle stabilitet. For det fjerde er den manglende progressivitet i haircut'et på depoter på over 100 000 EUR uforenelig med proportionalitetsprincippet.
- 151 Med det sjette anbringendes andet led om nedsættelse af den nominelle værdi af de ordinære aktier i BoC fra 1 EUR til én cent og salget af de græske filialer har appellanterne henvist til deres argumentation i forbindelse med dette anbringendes første led. De har desuden gjort gældende, at salget af de græske filialer ikke skete inden for rammerne af en åben, gennemsigtig og ikke-diskriminerende procedure.
- 152 Til støtte for dette anbringendes tredje led har appellanterne gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at ECB's adfærd i forhold til ELA'en ikke udgjorde en åbenbar tilsidesættelse af artikel 14.4 i statuten for ECB, af princippet om god forvaltningsskik og af kravene om rimelighed og konsekvens. For det første krævede ECB i modsætning til, hvad Retten fastslog i den første appellerede doms præmis 377 og i den anden appellerede doms præmis 376, at de foranstaltninger, der er nævnt i denne doms præmis 124, blev vedtaget, således som det fremgår af deres argumentation i forbindelse med det andet anbringende. For det andet er denne institutions adfærd ulovlig, for så vidt som den som følge af den vide skønsmargen, som den råder over med hensyn til at afgøre, om en bank er solvent og således tildele den ELA, handler inden for rammerne af en beslutningsproces, der er i strid med chartrets artikel 52, stk. 1. For det tredje var det med urette, at Retten i den første appellerede doms præmis 400 og i den anden appellerede doms præmis 399 fastslog, at ECB's pressemeddelelse af 21. marts 2013 opfyldte begrundelseskravet, idet den gjorde det muligt at få kendskab til begrundelsen for Styrelsesrådet for ECB's afgørelse af samme dato.

153 De indstævnte har bestridt appellanternes argumentation.

Domstolens bemærkninger

- 154 Indledningsvis bemærkes, således som Retten med rette anførte i den første appellerede doms præmis 254 og i den anden appellerede doms præmis 253, at den ejendomsret, der er fastsat i chartrets artikel 17, ikke er et absolut prærogativ (dom af 20.9.2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og ECB, C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701, præmis 69).
- 155 I henhold til chartrets artikel 52, stk. 1, skal enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved chartret, dog være fastlagt i lovgivningen og respektere disses væsentligste indhold, og der kan under iagttagelse af proportionalitetsprincippet kun indføres begrænsninger af disse rettigheder og friheder, såfremt disse er nødvendige og faktisk svarer til mål af almen interesse, der er anerkendt af Unionen, eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder (dom af 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, præmis 101).
- 156 Hvad angår det sjette anbringendes første led skal det indledningsvis bemærkes, at Retten ikke begik nogen fejl, da den i den første appellerede doms præmis 261 og i den anden appellerede doms præmis 260 fandt, at den bedømmelse, som Domstolen foretog i præmis 73 og 74 i dom af 20. september 2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og ECB (C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701), med hensyn til den første række af foranstaltninger, der er nævnt i punkt 1.27-1.23 i aftalememorandummet af 26. april 2013, var relevant i den foreliggende sag.
- 157 Hvad for det første angår klagepunktet om, at begrænsningerne i appellanternes ejendomsret ikke var fastsat ved lov, og navnlig deres argument om, at Unionen i forbindelse med vedtagelsen af de foranstaltninger, der er omhandlet i denne doms præmis 124, ikke kunne kræve nogen som helst bail-in eller afvikling af de pågældende banker, skal det under alle omstændigheder fastslås, at den omstændighed – således som Retten med rette har fastslået i den første appellerede doms præmis 284 og i den anden appellerede doms præmis 283 – at der på tidspunktet for de faktiske omstændigheder ikke var harmoniseringsforanstaltninger vedrørende bail-in på bankområdet, ikke var til hinder for, at medlemsstaterne vedtog bail-in-foranstaltninger, hvis vedtagelse imidlertid ikke kunne medføre, at Unionen ifaldt ansvar uden for kontraktforhold. Hvad for det andet angår bankafviklingsordningen har Retten ikke udtalt sig om, hvorvidt denne ordning på tidspunktet for de faktiske omstændigheder havde et retsgrundlag i EU-retten, hvorfor appellanternes argument i denne henseende skal forkastes som irrelevant.
- 158 For så vidt som appellanterne har gjort gældende, at de indstævnte udøvede et ekstremt pres på de cypriotiske myndigheder for at vedtage loven af 22. marts 2013, at det kriterium om lovgivnings kvalitet, der er omhandlet i chartrets artikel 52, stk. 1, ikke er opfyldt, og at den nævnte lov hverken tilbød en garanti til fordel for de pågældende bankers kreditorer og aktionærer eller en effektiv domstolsbeskyttelse, skal det desuden fastslås, at appellanterne med disse argumenter reelt har anmodet Domstolen om at foretage en ny bedømmelse af de faktiske omstændigheder og beviser, der blev fremlagt for Retten, uden at godtgøre, at Retten i forbindelse med denne bedømmelse, som den foretog i den første appellerede doms præmis 274-281 og i den anden appellerede doms præmis 273-280, skulle have gengivet de nævnte faktiske omstændigheder og beviser urigtigt. Som det fremgår af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 127 og 128, må sådanne argumenter imidlertid afvises under appellen.
- 159 Hvad angår appellanternes argument om, at gennemførelsen af en forudgående høringsprocedure af indskyderne og aktionærene i de pågældende banker i modsætning til, hvad Retten fastslog i den første appellerede doms præmis 282 og i den anden appellerede doms præmis 281, ville have været mulig, skal det fastslås, at Retten i de nævnte præmisser i de appellerede domme med rette støttede

sin argumentation på Menneskerettighedsdomstolens dom af 21. juli 2016, Mamatas m.fl. mod Grækenland (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614), ifølge hvilken kravet om, at enhver begrænsning af ejendomsretten skal være fastsat ved lov, ikke kan fortolkes således, at de berørte personer burde være blevet hørt forud for vedtagelsen af denne lov, navnlig når en sådan forudgående høring ville have forsinket gennemførelsen af de foranstaltninger, der skulle forhindre, at de pågældende banker kollapsede.

- 160 Hvad for det andet angår klagepunktet om tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet skal det bemærkes, at dette princip indebærer et krav om, at de foranstaltninger, som iværksættes med en EU-retlig bestemmelse, skal være egnede til at nå de lovlige mål, der forfølges med den pågældende lovgivning, og ikke må gå ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det (dom af 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, præmis 102 og den deri nævnte retspraksis).
- 161 I det foreliggende tilfælde tog Retten først i den første appellerede doms præmis 255 og i den anden appellerede doms præmis 254 hensyn til det mål af almen interesse, der forfølges med de indstævntes retsakter og handlinger, og som består i at sikre stabiliteten i det finansielle system i Cypern og hele euroområdet.
- 162 Dernæst undersøgte Retten i den første appellerede doms præmis 302-313 og i den anden appellerede doms præmis 301-312 appellanternes argumenter, der tilsigtede at anfægte, at der ikke fandtes mindre restriktive foranstaltninger for at nå det således forfulgte mål. Retten tog i denne forbindelse hensyn til det cypriotiske parlaments afvisning den 19. marts 2013 af indførelsen af en afgift på alle bankindsud, de ulemper eller den mangel på alternative løsninger, der er omtalt i punkt 11 i IMF-rapporten fra maj 2013, de betydelige tab, som Republikken Cyperns udtræden af euroområdet ville have medført for såvel skatteyderne som indskyderne og svaghederne ved en progressiv haircut-ordning – som appellanterne har foreslået – der tog højde for størrelsen af indskuddene i de pågældende banker.
- 163 Endelig forkastede Retten i den første appellerede doms præmis 311 og 312 samt i den anden appellerede doms præmis 310 og 311 sammenligningen mellem Republikken Cyperns situation og situationen for de andre eurolande, der modtog finansiell støtte, med den begrundelse, at den finansielle sektor i Republikken Cypern var meget stor i forhold til dens økonomi.
- 164 Det fremgår af Rettens detaljerede konstateringer, at Retten hverken anlagde et urigtigt skøn eller tilsidesatte proportionalitetsprincippet, da den fastslog, at alternativerne til rekapitaliseringen af de pågældende banker ikke var mindre restriktive end de vedtagne foranstaltninger, og at de pågældende banker, hvis de ikke var blevet rekapitaliseret, risikerede at måtte indstille deres virksomhed og stod over en potentiel ukontrolleret konkurs, der kunne have systemisk karakter ved hurtigt at sprede sig til andre medlemsstater eller endog hele banksystemet i euroområdet.
- 165 Det sjette anbringendes første led kan derfor ikke tages til følge.
- 166 Hvad angår dette anbringendes andet led skal det for det første fastslås, at appellanterne har begrænset sig til generelt at henvise til den argumentation, som de har fremført i forbindelse med samme anbringendes første led. Det følger heraf, at deres argumentation af de grunde, der er anført i denne doms præmis 156-165, ikke kan tiltrædes.
- 167 Hvad for det andet angår klagepunktet om, at salget af de græske filialer ikke var genstand for en åben, gennemsigtig og ikke-diskriminerende procedure, har appellanterne begrænset sig til at henvise til de beviser, som de har fremlagt for Retten, uden at angive, hvilke af disse beviser der er blevet urigtigt gengivet. I overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 128, er et sådant klagepunkt ikke omfattet af Domstolens kompetence under appellen.
- 168 Det følger heraf, at det sjette anbringendes andet led må forkastes.

- 169 Hvad angår dette anbringendes tredje led og navnlig for så vidt angår appellanternes argumenter, der tilsigter dels at anfægte den omstændighed, at vedtagelsen af de foranstaltninger, der er omhandlet i denne doms præmis 124, hverken blev krævet ifølge ECB's pressemeddelelse af 21. marts 2013 eller ved den afgørelse, som Styrelsesrådet for ECB vedtog samme dag, dels at rejse tvivl om lovligheden af ECB's adfærd i forbindelse med tilvejebringelse af ELA, skal det bemærkes, at appellanterne har henvist til den argumentation, som de har fremsat i forbindelse med det andet anbringende, der, som det er anført i nævnte doms præmis 133, blot gentager deres argumenter for Retten vedrørende ECB's rolle i denne sammenhæng, og som er blevet afvist i henhold til den retspraksis, som er nævnt i samme doms præmis 127.
- 170 Hvad derudover angår appellanternes argumentation om, at ECB's pressemeddelelse af 21. marts 2013 er behæftet med en begrundelsesmangel, er det tilstrækkeligt at bemærke, at denne argumentation tilsigter at anfægte de begrundelser, der er anført i den første appellerede doms præmis 400 og i den anden appellerede doms præmis 399, hvoraf det fremgår, at »[d]et som følge heraf i hvert fald [må] fastslås, at [appellanterne] under de foreliggende omstændigheder, henset til ordlyden af [ECB's] pressemeddelelse af 21. marts 2013, uanset hvor lakonisk den var, og henset bl.a. til konteksten, de gældende retsregler og de bemærkninger, som ECB's formand fremsatte under pressekonferencen den 4. april 2013, måtte forstå, at det ikke var muligt at fastholde ELA'en på det eksisterende niveau, når der ikke fandtes et passende tilpasningsprogram«. Disse grunde er således overflødige i forhold til den første appellerede doms præmis 397-399 og den anden appellerede doms præmis 396-398.
- 171 I henhold til Domstolens faste praksis kan argumenter, der er rettet mod uforholdsmæssige begrundelser i en afgørelse fra Retten, ikke medføre ophævelse af afgørelsen og er derfor irrelevante (dom af 12.2.2015, Kommissionen mod IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 172 Det sjette anbringendes tredje led samt anbringendet i sin helhed må derfor forkastes.

Det syvende anbringende

Parternes argumenter

- 173 Med det syvende anbringende har appellanterne gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at de indstævntes retsakter og handlinger ikke tilsidesatte princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.
- 174 De har for det første gjort gældende, at skrivelsen af 11. februar 2013 fra chefen for CBC's direktionskontor til de administrerende direktører for Laiki og BoC gav klare, præcise og ubetingede løfter om, at indskydernes rettigheder ikke ville blive begrænset, og at disse forsikringer var bindende for Eurosystemet.
- 175 For det andet har Eurogruppens tilsagn af 21. januar 2013 om at tildele Republikken Cypern den finansielle støttefacilitet på grundlag af en politisk aftale indgået i november 2012 skabt en forventning hos indskyderne i de pågældende banker om, at der ikke ville blive krævet en bail-in.
- 176 For det tredje og sidste har appellanterne gjort gældende, at tildelingen af finansiel støtte til andre eurolande, nemlig Irland, Den Helleniske Republik, Kongeriget Spanien og Den Portugisiske Republik, ikke var betinget af vedtagelsen af bail-in-foranstaltninger, og har påberåbt sig den omstændighed, at ECB tillod ELA i en længere periode. De har i denne forbindelse anført, at Rettens henvisning til dom af 19. juli 2016, Kotnik m.fl. (C-526/14, EU:C:2016:570), er irrelevant, for så vidt som denne dom vedrørte Kommissionens adfærd i henhold til EUF-traktatens bestemmelser om statsstøtte, som fastsætter en veletableret retlig ramme og tillægger denne institution klare beføjelser.

177 De indstævnte har bestridt alle disse argumenter.

Domstolens bemærkninger

- 178 I overensstemmelse med Domstolens faste praksis gælder retten til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning for enhver retsundergivet, hos hvem en EU-institution har givet anledning til begrundede forventninger ved at afgive præcise løfter til den pågældende. Ingen kan derimod påberåbe sig tilsidesættelse af dette princip, såfremt sådanne løfter ikke er afgivet (jf. i denne retning dom af 13.9.2017, Pappalardo m.fl. mod Kommissionen, C-350/16 P, EU:C:2017:672, præmis 39, og af 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, præmis 57).
- 179 Hvad i den foreliggende sag for det første angår klagepunkterne om, at Retten med urette fandt, at der hverken af skrivelsen af 11. februar 2013 fra chefen for CBC's direktionskontor til de pågældende bankers administrerende direktører eller af Eurogruppens tilsagn af 21. januar 2013 om at tildele Republikken Cypern den finansielle støttefacilitet kunne udledes nogen berettiget forventning, skal det imidlertid fastslås, at appellanterne med disse klagepunkter blot har gengivet de argumenter, som allerede er blevet fremført for Retten, og i det væsentlige har nedlagt påstand om, at Domstolen på ny tager stilling til visse beviser, uden at gøre gældende, at disse på nogen måde er blevet urigtigt gengivet af Retten. Følgelig skal disse klagepunkter afvises i medfør af den retspraksis, der er henvist til i denne doms præmis 127 og 128.
- 180 For det andet kan appellanterne ikke foreholde Retten, at den i den første appellerede doms præmis 432 og i den anden appellerede doms præmis 431 støttede sig på dom af 19. juli 2016, Kotnik m.fl. (C-526/14, EU:C:2016:570), med henblik på at fastslå, at den ene omstændighed, at det i den internationale finanskrisens første faser ikke var en betingelse for ydelse af finansiell støtte, at der blev vedtaget foranstaltninger svarende til de i denne doms præmis 124 omhandlede, ikke som sådan kan betragtes som en præcis, ubetinget og samstemmende forsikring, der hos aktionærene, obligationskreditorerne og indskyderne i de pågældende banker kunne skabe en berettiget forventning om, at dette også ville være tilfældet i forbindelse med ydelse af finansiell støtte til Republikken Cypern.
- 181 Selv om den sag, der gav anledning til denne dom, ganske vist på det faktuelle plan var forskellig fra de foreliggende sager, forholder det sig nemlig ikke desto mindre således, at Domstolens konstatering i nævnte doms præmis 65, hvorefter den omstændighed, at de pågældende bankers efterstillede kreditorer – dvs. de kreditorer, der, såfremt den udstedende enhed er insolvent eller går konkurs, fyldestgøres efter obligationsindehaverne, men før aktionærene – ikke blev opfordret til at bidrage til at redde kreditinstitutterne i den internationale finanskrisens første faser, ikke hos aktionærene og de efterstillede kreditorer kunne skabe en begrundet forventning om ikke i fremtiden at være underlagt byrdefordelingsforanstaltninger, fortsat er gyldig og kan overføres analogt på de foreliggende sager. I denne henseende bemærkes, at denne konstatering skal læses i lyset af samme doms præmis 66, hvorved Domstolen bemærkede, at de erhvervsdrivende, selv om princippet om beskyttelse af den berettigede forventning er et af Unionens grundlæggende principper, ikke kan have nogen berettigede forventninger om opretholdelse af en bestående situation, som EU-institutionerne kan ændre ved beslutninger truffet inden for rammerne af deres skøn, og dette gælder navnlig på et område, som er kendetegnet ved en konstant tilpasning efter ændringer i den økonomiske situation.
- 182 Den omstændighed, at den sag, der gav anledning til dom af 19. juli 2016, Kotnik m.fl. (C-526/14, EU:C:2016:570), som appellanterne har gjort gældende, kun vedrørte Kommissionens adfærd på området for statsstøtte til banksektoren, er åbenbart uden betydning for relevansen af Domstolens ræsonnement i de foreliggende sager, for så vidt som disse også indgår i den finansielle krise, og da de henhører under den økonomiske og monetære politik, som kræver en konstant tilpasning i forhold til ændringer i den økonomiske situation.

183 Følgelig må det syvende anbringende forkastes i sin helhed.

Det ottende anbringende

Parternes argumenter

184 Med det ottende anbringende har appellanterne gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at ligebehandlingsprincippet ikke blev tilsidesat som følge af vedtagelsen af de indstævntes retsakter og handlinger.

185 De har for det første gjort gældende, at aktionærerne og indskyderne af usikrede indskud i Laiki og BoC blev forskelsbehandlet i forhold til den kreditor i Laiki, hvis klager udspringer af ELA'en, dvs. CBC. Navnlig er den fordring, der hidrører fra ELA'en, et resultat af de indstævntes ulovlige adfærd, idet ECB i flere år tillod en generøs tildeling af ELA'en og krævede hurtig tilbagebetaling heraf på grundlag af dens ulovlige afgørelse af 21. marts 2013. Appellanterne har desuden foreholdt Retten, at den i den første appellerede doms præmis 449 og i den anden appellerede doms præmis 448 støttede sin argumentation på dom af 7. oktober 2015, Accorinti m.fl. mod ECB (T-79/13, EU:T:2015:756, præmis 92), og af 24. januar 2017, Nausicaa Anadyomène og Banque d'escompte mod ECB (T-749/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:21, præmis 108 og 109), selv om disse vedrørte køb af statslige gældsinstrumenter og ikke bankindskud.

186 For det andet blev appellanterne angiveligt udsat for indirekte forskelsbehandling på grund af nationalitet set i forhold til indskyderne i de græske filialer. Navnlig er denne forskelsbehandling for det første i strid med etableringsfriheden. For det andet kan en uklar risiko for, at et haircut på indskuddene i de græske filialer kunne have medført, at de græske indskydere trak deres penge ud af bankerne, ikke begrunde en forskelsbehandling. For det tredje viser Eurogruppens støtte til PSI på trods af risikoen for spredning til Laiki og BoC, at appellanterne forskelsbehandles i forhold til indskyderne og aktionærerne i de græske banker.

187 Appellanterne har for det tredje anført, at de er blevet forskelsbehandlet i forhold til indskydere, hvis indskud ikke oversteg 100 000 EUR. De har for det første gjort gældende, at det ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ikke er retfærdigt at anvende en tærskel på 100 000 EUR som en differentieringsfaktor i forhold til pålæggelsen af et haircut af obligationers værdi (Menneskerettighedsdomstolens dom af 21.7.2016, Mamatas m.fl. mod Grækenland, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, præmis 137), hvilket ligeledes gælder for indskud. Dernæst er den sondring, der er foretaget i Europa-Parlaments og Rådets direktiv 94/19/EF af 30. maj 1994 om indskudsgarantiordninger (EFT 1994, L 135, s. 5), mellem indskud på under 100 000 EUR og indskud på over dette beløb, uden relevans, eftersom appellanterne blev nægtet muligheden for at kræve tilbagebetaling af fordringer hidrørende fra indskud på over 100 000 EUR. Endelig har de indstævnte tilsidesat dette direktiv, for så vidt som de konditionalitetsforanstaltninger, som Eurogruppen vedtog på sit møde den 16. marts 2013, bestemte, at indskud på op til 100 000 EUR ville lide et tab på 6,75%.

188 For det fjerde har appellanterne gjort gældende, at de har været udsat for forskelsbehandling i forhold til indskydere og aktionærer i banker i de andre eurolande, der modtog finansiel støtte. De har i denne forbindelse navnlig fremhævet, at størrelsen af denne bistand hver gang var højere end den finansielle støttefacilitet, der blev tildelt Republikken Cypern, og blev tildelt under mindre indgribende betingelser.

189 For det femte og sidste var det med urette, at Retten fandt, at appellanterne befandt sig i en situation, der var forskellig fra situationen for andelshaverne i den kooperative banksektor i Cypern, henset til den insolvens, som Laiki og BoC befandt sig i, selv om denne insolvens for det første var blevet forværret af de indstævntes handlinger. For det andet kan det vage begreb »insolvens«, for så vidt som denne insolvens ikke blev fastslået af en administrativ eller retslig myndighed, ikke udgøre en objektiv

begrundelse for den forskelsbehandling, som appellanterne blev udsat for. Endvidere kunne Retten ikke basere sig på IMF-rapporten fra maj 2013, idet denne rapport lå efter vedtagelsen af de foranstaltninger, der er nævnt i denne doms præmis 124.

190 De indstævnte har bestridt disse forskellige argumenter.

Domstolens bemærkninger

191 Det følger af det generelle ligebehandlingsprincip, der er et generelt princip i EU-retten, at ensartede situationer ikke må behandles forskelligt, og at forskellige situationer ikke må behandles ens, medmindre forskelsbehandlingen er objektivt begrundet (dom af 6.6.2019, P.M. m.fl., C-264/18, EU:C:2019:472, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

192 En tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet på grund af en forskellig behandling forudsætter, at de pågældende situationer er ensartet vurderet, henset til alle de omstændigheder, som kendetegner dem (jf. bl.a. dom af 16.12.2008, Arcelor Atlantique og Lorraine m.fl., C-127/07, EU:C:2008:728, præmis 25).

193 Hvad for det første angår klagepunktet om en angivelig forskelsbehandling mellem på den ene side appellanterne og på den anden side den kreditor i Laïki, hvis klager udspringer af ELA'en, dvs. CBC, bemærkede Retten i den første appellerede doms præmis 448 og i den anden appellerede doms præmis 447, at tilvejebringelse af ELA, som appellanterne selv medgav, henhører under de nationale centralbankers kompetence, hvilket indebar, at det i det foreliggende tilfælde kun var CBC, som kunne yde ELA til Laïki, og som derfor havde en fordring mod sidstnævnte.

194 I den første appellerede doms præmis 449 og i den anden appellerede doms præmis 448 præciserede Retten, at til forskel fra indehavere af usikrede indskud i de pågældende banker og aktionærene i BoC, der udelukkende handlede med private interesser for øje, træffer en centralbank i Eurosystemet sine beslutninger udelukkende ud fra almene hensyn, således som det fremgår af dom af 7. oktober 2015, Accorinti m.fl. mod ECB (T-79/13, EU:T:2015:756, præmis 92), og af 24. januar 2017, Nausicaa Anadyomène og Banque d'escompte mod ECB (T-749/15, ikke trykt i Sml. EU:T:2017:21, præmis 108 og 109).

195 Efter at Retten i den første appellerede doms præmis 450 og i den anden appellerede doms præmis 449 fastslog, at CBC overtog den fordring, der stammede fra ELA'en, for at kunne bidrage til virkeliggørelsen af et mål af almen interesse, som bestod i at sikre stabiliteten i det finansielle system i Cypern og i hele euroområdet, konkluderede Retten i den første appellerede doms præmis 452 og i den anden appellerede doms præmis 451, at indehavere af usikrede indskud i de pågældende banker samt aktionærer i BoC på den ene side og CBC på den anden side ikke befandt sig i sammenlignelige situationer, således at ligebehandlingsprincippet ikke var blevet tilsidesat.

196 Disse betragtninger er ikke behæftet med nogen retlig fejl i forhold til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 191 og 192.

197 Endvidere kan det ikke foreholdes Retten, at denne støttede sin argumentation på de domme, der er nævnt i denne doms præmis 194, med den begrundelse, at disse domme vedrørte køb af gældsinstrumenter i forhold til den græske stat og ikke bankindskud. I denne henseende skal det, som ECB med rette har anført, fremhæves, at en centralbank i Det Europæiske System af Centralbanker (ESCB), der forfølger et mål af almen interesse, uanset arten af de omhandlede foranstaltninger til omstrukturering af den omhandlede offentlige gæld befinder sig i en anden situation end såvel private investorer, der er indehavere af fordringer mod staten, som indehavere af bankindskud såsom appellanterne.

- 198 Hvad for det andet angår klagepunktet om en angivelig forskelsbehandling af appellanterne på den ene side og indskydere i de græske filialer på den anden side har appellanterne gjort gældende, at en sådan forskelsbehandling er i strid med etableringsfriheden. I denne henseende er det tilstrækkeligt at fastslå, at de har fremført dette klagepunkt for første gang for Domstolen, således at det skal afvises (jf. i denne retning dom af 13.12.2017, Telefónica mod Kommissionen, C-487/16 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2017:961, præmis 84, og af 26.9.2018, Philips og Philips France mod Kommissionen, C-98/17 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:774, præmis 42).
- 199 Det skal i øvrigt bemærkes, at appellanternes argumenter, uden at det er blevet gjort gældende, at der foreligger nogen form for urigtig gengivelse, vedrører de faktuelle konstateringer og den bedømmelse af beviserne, som Retten redegjorde for i den første appellerede doms præmis 467, 476 og 477 samt i den anden appellerede doms præmis 466, 475 og 476 om, at tilstedeværelsen af en generel risiko for, at de græske indskydere trak deres penge ud af bankerne – hvilket et haircut på indskuddene i de græske filialer kunne have medført – begrundede den angivelige forskelsbehandling, og om den faktuelle sammenhæng, hvori Eurogruppen havde opfordret til PSI, således at de af de grunde, der er anført i denne doms præmis 127 og 128, skal afvises.
- 200 Hvad for det tredje angår klagepunktet om en angivelig forskelsbehandling mellem appellanterne på den ene side og indskyderne i de pågældende banker, hvis indskud ikke oversteg 100 000 EUR, på den anden side, skal det for det første bemærkes, at den konklusion, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol nåede frem til i sin dom af 21. juli 2016, Mamatas m.fl. mod Grækenland (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, præmis 137), hvorefter det ikke ville være retfærdigt at anvende tærsklen på 100 000 EUR som en differentieringsfaktor i forhold til pålæggelsen af et haircut af obligationers værdi, blev truffet i betragtning af de omhandlede fysiske eller juridiske personers specifikke egenskab af obligationskreditorer og ikke i betragtning af deres egenskab af bankindskyder, der er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 94/19.
- 201 I sidstnævnte henseende og hvad for det andet angår den argumentation, som appellanterne har fremført med henblik på at anfægte dette direktivs relevans i forbindelse med de foreliggende sager, skal det bemærkes, at denne argumentation ikke opfylder de krav, der er nævnt i denne doms præmis 127, hvorefter de elementer, der anfægtes i den dom, som påstås ophævet, og de retlige argumenter, der særligt støtter denne påstand, præcist skal angives, således at denne argumentation skal afvises.
- 202 Hvad for det fjerde angår klagepunktet om en angivelig forskelsbehandling mellem på den ene side appellanterne og på den anden side indskydere og aktionærer i banker i de andre eurolande end Republikken Cypern, der modtog finansiel støtte før denne medlemsstat, skal det fastslås, at Retten i den første appellerede doms præmis 490 og i den anden appellerede doms præmis 489 bemærkede, at de foranstaltninger, som ydelse af finansiel støtte fra ESM kan være underlagt med henblik på at rette op på de økonomiske vanskeligheder for en stat, der har behov for at rekapitalisere sit banksystem, kan variere væsentligt fra sag til sag afhængig af støttens størrelse i forhold til den pågældende stats økonomi samt en række andre faktorer. I denne henseende præciserede Retten i de nævnte præmisser i de appellerede domme, at disse faktorer bl.a. kan omfatte den støttemodtagende stats økonomiske situation, udsigterne til, at de omhandlede banker igen bliver økonomisk levedygtige, og årsagerne til, at de er kommet i vanskeligheder (f.eks. at den støttemodtagende stats banksektor er meget stor set i forhold til den nationale økonomi), udviklingen i de internationale økonomiske konjunkturer eller stor sandsynlighed for fremtidige indgreb fra ESM (eller fra andre internationale organisationer, EU-institutioner og -organer eller -medlemsstater) til støtte for andre kriseramte stater, hvor der kan kræves en præventiv begrænsning af de beløb, der afsættes til hvert indgreb.
- 203 Appellanternes argumenter kan ikke godtgøre, at Rettens bedømmelse var fejlagtig. For det første indebærer den omstændighed, som appellanterne har fremhævet, at »den økonomiske funktion af et indskud [eller en aktie] i en stat i euroområdet kan sammenlignes med den funktion, som den har i alle andre lande i euroområdet«, på ingen måde, at indskydere og aktionærer i Republikken Cypern

befinder sig i en situation, der kan sammenlignes med situationen for indskydere og aktionærer i de andre eurolande, der modtog finansiel støtte fra ESM før Republikken Cypern, idet de faktorer, der skal tages i betragtning med henblik på den sammenlignende analyse, er knyttet til medlemsstaterne selv.

- 204 For det andet er det uden relevans, at appellanterne, som de har gjort gældende, »under ingen omstændigheder kunne holdes ansvarlige for de årsager – uanset hvad disse er – som kunne ligge til grund for [Republikken] Cyperns behov for finansiel støtte«. Ikke alene er denne omstændighed uden relevans for Rettens ræsonnement i forbindelse med dens bedømmelse af, om der forelå en eventuel forskelsbehandling mellem appellanterne på den ene side og indskydere og aktionærer i banker i de andre eurolandene end Republikken Cypern, som tidligere modtog finansiel støtte fra ESM, på den anden side, men den er navnlig ikke til hinder for, at indholdet af de foranstaltninger, som denne støtte kan ledsages af, dikteres af betragtninger, der udelukkende vedrører de økonomiske vanskeligheder for det euroland, der anmoder om denne støtte.
- 205 For det tredje må det konstateres, at appellanternes argument om, at Republikken Cypern modtog det mindste støttebeløb under de mest drastiske betingelser, blot er en gentagelse af et argument, der allerede er blevet fremført for Retten, og derfor, henset til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 127, skal afvises.
- 206 Hvad for det femte og sidste angår klagepunktet om en angivelig forskelsbehandling mellem appellanterne på den ene side og andelshaverne i den kooperative banksektor i Cypern på den anden side skal det fastslås, at appellanternes kritik vedrørende de pågældende bankers angivelige insolvens, som de indstævntes adfærd førte til, og vedrørende den omstændighed, at denne insolvens ikke blev fastslået ved en administrativ eller retslig afgørelse, er for upræcis og utilstrækkeligt underbygget til, at Domstolen er i stand til at udøve sin prøvelse af de appellerede domme. Denne kritik vedrører i øvrigt i vidt omfang faktuelle vurderinger. Det skal imidlertid bemærkes, at i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 128, kan sådanne vurderinger ikke – medmindre der foreligger en urigtig gengivelse af de pågældende faktiske omstændigheder, som imidlertid ikke er blevet påberåbt i den foreliggende sag – være omfattet af den prøvelse, som Domstolen skal udøve under appellen.
- 207 Hvad endvidere angår argumentet om, at Retten i den første appellerede doms præmis 503 og i den anden appellerede doms præmis 502 ikke kunne støtte sit ræsonnement på IMF-rapporten fra maj 2013, skal det – således som Kommissionen med rette har anført – fremhæves, at Retten udelukkende henviste til denne rapport for at underbygge sin konklusion om, at det centrale cypriotiske organ Co-operative Central Bank og kreditinstitutterne i den kooperative banksektor ikke – til forskel fra de pågældende banker – befandt sig i en situation, hvor de var insolvente. Retten nåede frem til denne konklusion i de nævnte præmisser i de appellerede domme, idet den støttede sig på forhold, som appellanterne ikke havde bestridt, nemlig dels afsnit 3.1 i det nævnte organs redegørelse fra maj 2013 under søjle 3 inden for »Basel-rammen«, som havde til formål at sikre et minimumsniveau af egenkapital med henblik på at sikre bankernes finansielle soliditet, dels de svar, som ECB kom med i retsmødet for Retten, hvorfor dette argument skal forkastes som irrelevant.
- 208 Det følger heraf, at det ottende anbringende skal forkastes.
- 209 Da samtlige anbringender er blevet forkastet, skal appellanternes appeller forkastes i det hele.

Søgsmålene for Retten

- 210 I overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, andet punktum, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol kan Domstolen, når den ophæver den af Retten truffene afgørelse, selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse.

- 211 Dette er tilfældet i den foreliggende sag.
- 212 For det første fremgår det nemlig af de grunde, der er anført i denne doms præmis 78-97, at Eurogruppen ikke udgør en EU-enhed, som er oprettet ved traktaterne, og hvis retsakter eller handlinger kan gøres til genstand for et søgsmål vedrørende Unionens ansvar uden for kontraktforhold i henhold til artikel 340, stk. 2, TEUF.
- 213 Rådets formalitetsindsigelser skal derfor tages til følge, for så vidt som disse angår sagsøgerne i første instans' søgsmål i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P, som er rettet mod Eurogruppen.
- 214 Hvad for det andet angår artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 anføres det i denne doms præmis 116, at selv om denne bestemmelse krævede, at Republikken Cypern opretholdt eller fortsatte med at gennemføre konverteringen af de usikrede indskud i BoC til aktier, fratog den imidlertid ikke de cypriotiske myndigheder et vidt skøn med henblik på at fastlægge de særlige regler for denne konvertering. Følgelig er det tab, som appellanterne angiveligt har lidt som følge af den nævnte konvertering, under alle omstændigheder ikke forårsaget af den nævnte bestemmelse, men af de gennemførelsesforanstaltninger, som Republikken Cypern vedtog for at iværksætte denne samme konvertering.
- 215 Følgelig skal Rådets formalitetsindsigelser vedrørende artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 tages til følge.
- 216 Det følger heraf, at sagsøgerne i første instans' søgsmål i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P, for så vidt som disse er rettet mod Eurogruppen, og appellanternes søgsmål til prøvelse af artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236 skal afvises.

Sagsomkostninger

- 217 Det bestemmes i artikel 184, stk. 2, i Domstolens procesreglement, at såfremt appellen ikke tages til følge, eller såfremt appellen tages til følge, og Domstolen selv endeligt afgør sagen, træffer den afgørelse om sagsomkostningerne.
- 218 Ifølge artikel 138, stk. 1, i Domstolens procesreglement, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.
- 219 Da sagsøgerne i første instans i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P hvad angår appellen i disse sager har tabt sagen, bør det i overensstemmelse med Rådets og Kommissionens påstand herom pålægges dem at bære deres egne omkostninger og at betale Rådets og Kommissionens omkostninger i forbindelse med appelsagen og sagen for Retten.
- 220 Da Rådet, Kommissionen og ECB for så vidt angår appellen i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P har nedlagt påstand om, at appellanterne tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og da appellanterne har tabt sagen, bør de pålægges at bære deres egne omkostninger og betale de af disse institutioner afholdte omkostninger i forbindelse med appelsagen og sagen for Retten.
- 221 I henhold til artikel 140, stk. 1, i Domstolens procesreglement, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, bærer medlemsstater og institutioner, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger. Republikken Finland, der er intervenient i nærværende appelsager, bærer således sine egne omkostninger i forbindelse med appelsagen.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) Den Europæiske Unions Rets domme af 13. juli 2018, K. Chrysostomides & Co. m.fl. mod Rådet m.fl. (T-680/13, EU:T:2018:486) og Bourdouvali m.fl. mod Rådet m.fl. (T-786/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:487), ophæves, for så vidt som de forkastede de af Rådet for Den Europæiske Union fremsatte formalitetsindsigelser angående de søgsmål, der i forbindelse med disse sager var rettet mod Eurogruppen og artikel 2, stk. 6, litra b), i Rådets afgørelse 2013/236/EU af 25. april 2013 rettet til Cypern om specifikke foranstaltninger til genoprettelse af finansiell stabilitet og bæredygtig vækst.
- 2) De søgsmål, som blev anlagt i første instans i sagerne T-680/13 og T-786/14, afvises, for så vidt som de er rettet mod Eurogruppen og artikel 2, stk. 6, litra b), i afgørelse 2013/236.
- 3) Hovedappellerne i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P forkastes.
- 4) D^f. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna og Kyriaki Andreou, Bundeena Holding plc, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C.G. Christofides Industrial Ltd, Phidias Christodoulou, Georgia Phanou-Christodoulou, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. og Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, D^f. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, James Droushiotis, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, Kalia Georgiou LLC, Komposit Ltd, Platon M. Kyriakides, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Athena Mavronicola-Droushiotis, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Sophia Nicolatos, Paris & Barcelona Ltd, Louiza Patsiou, Probus Mare Marine Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R.A.M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, The Prnses Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon, Unienergy Holdings Ltd og Julia Justine Jane Woods samt Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Coal Energy Trading Ltd, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Athanasia Chrysostomou, Sofoklis Chrysostomou, Clearlining Ltd, Alan Dimant, Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Elma Holdings pcl, Elma Properties & Investments pcl, Agrippinoulla Frangkoudi, Dimitrios Frangkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, Jupiter Portfolio Investments pcl, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Liberty Life Insurance pcl, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Akis Micromatis, Erginos Micromatis, Harinos Micromatis, Alvinos Micromatis, Plotinos Micromatis, Nertera Investments Ltd, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Lambros Panayiotides, Ersi Papaefthymiou, Kostas Papaefthymiou, Restful Time Co., Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd, Sofoklis Chrysostomou & Yioí Ltd, Marinos C. Soteriou, Sparotin Ltd og Miranda og Myria Tanou bærer hver deres egne omkostninger og betaler de af Rådet for Den Europæiske Union og af Europa-Kommissionen afholdte omkostninger såvel i første instans som i forbindelse med appellerne i sagerne C-597/18 P og C-598/18 P.
- 5) D^f. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna og Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. og Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, D^f. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and

Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Limited, R.A.M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon og Julia Justine Jane Woods, og Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaidis, Melina Nicolaidis, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd og Marinos C. Soteriou bærer hver deres egne omkostninger og betaler de af Rådet, Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB) afholdte omkostninger såvel i første instans som i forbindelse med appellerne i sagerne C-603/18 P og C-604/18 P.

6) Republikken Finland bærer sine egne omkostninger i nærværende appelsager.

Underskrifter